

అత్ర సర్వస్వామ్యాని స్వామ్య లీకృతాని
కృతిః ర్పణా

కల్యాదిగతాన్వాః, 5061,

(శ్రీ)
రామానుజాయనమః కే 943

శ్రీరామ మూర్తిలయే
ముద్రాపితమ్
కోశసహస్రం
విజయతాంతమాం

1960

గ్రంథకర్త

కవిప్రయమిత్ర, కవితాకళానిధి, కవికంఠీకవ, విమర్శకశిరోమణి,
విద్వారత్నః శ్రీ గౌ. రమా కాంతాచార్యః (బి. ఏ.)

వారి: ఓం

శ్రీయైనమ:

కృతికర్త: జీవితసంగ్రహ:

శ్రీ గొట్టముక్కల రమాకాంతాచార్యవర్యకాశ్యప
గోత్రోద్భవ: శ్రీకృష్ణావాహినీ, తీరవర్తిని మంగళగిరి మహాక్షే
త్రే, సంస్కృత ద్రావిడ వేదాధ్యయన గురుకుల సభాధ్యక్షా
ణాం శ్రీ కృష్ణమాచార్యాణాం కుమార: మారుత్తామ శ్రీ
కనకాంబ, అస్యకవికుమారస్య ప్రిదుర్భావ: 1882
క్రీస్తుజే. ఆయమాజన్మని నిశితబుద్ధి: గుంటూరునగర ఆంధ్ర
క్షేత్రస్థవ కళాశాలాయాం ఆంగ్లవిద్యామధ్యస్య, 1902
క్రీస్తుజే 'యఫ్, ఏ.' పరీక్షాయా ముత్తీర్ణ: తత్కళాశాలా
యామేవ ఉపాధ్యాయపదవీ మలంకృత్య: క్రియదంతరే 1904
క్రీస్తుజే మంగళగిరి రైవిన్యాసస్థానే, లేఖకోద్యోగే ప్రివి
శత్, 1928 క్రీ॥ శ॥ రైవిన్యాస శాఖాయాం ఉపమండలాధి
కారిపదవీ మధికృత్య, క్రీ॥శ॥ 1936 వర్యంతం అతినిపుణ
తయా త దధికార కార్య మపూరయత్. తచ్ఛాఖాయాం
ఉత్పరితన అధికార వర్గస్య త దధీనవర్గస్యచ సత్తుష్టికర:
ఆసీత్: క్రీ॥ శ॥ 1914, పట్టభద్ర (B. A.) పదవీం క్రీ॥ శ॥
1924, న్యాయవాది పదవీం చ మేధాబలేన అధ్యభిషత్.
ఆంగ్లవిద్యయా సాకం, తత్ర ఉపాధ్యాయ వరిష్ఠస్య శ్రీ
వంగిపురం కృష్ణమాచార్య ధీమణే సన్నిధే కావ్యనాటకాదీకా
మంగళగిరి వాస్తవ్య శ్రీ ఆశీగియ మణవాశిస్వామినాం
సన్నిధౌ వేదాంతశాస్త్ర రహస్యానిచ, ద్రివిడ ప్రబంధ

తిరుమంత్రాధీశ చ అపరత్, బాల్యదారభ్య కవితా
ప్రసంగే అభిరుచి విశేషతయా ఆంధ్రీకవితాం ప్రాకరభ్య
ఆశు- అవశాన శైలి, ప్రాప్య బహుసంఖ్యాక పద్యాన్వరచ
యత్ సంస్కృతభాషాయాం, ఆంగ్లభాషాయా మపి కవితా
పాటవ ముపార్జయత్. I. సంస్కృతభాషారచనాని :

(1) శ్రీ మంగళాద్రి నరసింహస్తోత్రరత్నం (ద్విశతాధిక
శ్లోకాత్మకం; (2) శ్రీ యమగీర్త ముక్తాహరః (శ్రీ యతి
రాజ రత్నహర సహితః) 225 శ్లోకాః (3) శ్రీనివాస స్తవ
రాజమ్ (ద్విశతాధిక శ్లోకాత్మకమ్) (4) భగవదవతార
సంగ్రహః, 520 శ్లోకాః; (5) భగవద్గుణదర్శనం: శతశ్లోకా
త్మకం; (6) భారతీరత్నతోరణం (యతిరాజస ప్రశ్నోక్తి, పంచ
మూసరం, స్వరాజ్య నవరత్నహరశ్చ) ఇత్యాదీనికావ్యాని
(7) శ్రీరామచంద్ర సుప్రభాత ద్వాదశీ (8) శ్రీమదాది
శ్రీవైష్ణవహృదశీ (9) పరమభాగవత ద్వాదశీ (10) సంజీవ
దేవ స్తవ నవరత్నమాలా ఇత్యాదీని ఖండకావ్యాని.

II ఆంగ్లభాషారచనాని (1) శ్రీ రామవిషాదః
(Sri Rama's Soliloquy)., (2) వనగీతమ్ (Wood-Song)
(3) సత్యనికేతనమ్ (In the Temple of Truth, a Philo
sophical Poem of 410 lines) ఇత్యాదీని పద్యకావ్యాని

ii (1) హిందూమతే, శంకరాచార్యస్య స్థానం
(The place of Sankara in Hinduism) (2) శ్రీభగవద్గీ
తారహస్యసిద్ధాంతః (The Secret Doctrine of the Bha
gavadgita (3) సనాతనకాలికధర్మగతిః (My times)
ఇత్యాది గద్యకావ్యాని.

III ఆంధ్రభాషారచనాని iii (1) అస్తమయః, (2) హిందూ విశ్వవిద్యాలయః (3) ఆంధ్రకవితా వర్తమాన స్థితిః (4) ఆచార్యస్మృతిః (5) గోపాలకృష్ణగోష్ఠే, మహాత్మా గాంధీ ఇత్యాది మహాపురుష నిర్వాణ పరఖండకావ్యాని-

ii (1) భగవద్గీతాస్తభః (విశిష్టాద్వైత మతవిమర్శక వ్యాసావళీ) (2) హిందూసనాతన వేదమత వైభవ (3) వైదికధర్మవిప్లవః (4) హిందూసంఘోద్ధరణమ్ (5) గువాడ కలిశాయుధం ఇత్యాదీని గద్యకావ్యాని.

iii ఆంగ్లగ్రేసెలిజీకావ్యం (కరుణాతరంగిణీ త్యనువాద రూపేణ) శ్రీ భగవద్గీతాం, యామునాచార్య స్తోత్రరత్నంచ, ఆంధ్రీకృత్యఖ్యాతిమగమత్ ఆస్యకవిత్వజన్య 'కవిత్రియ మిత్త్ర' 'కవితాకళానిధి' 'కవికంఠీరవ' 'విమర్శకశిరోమణి' 'విద్యారత్న' ఇత్యాద్యుపాదయః బహువస్పృతి కీ॥ శ॥ 1897 గుంటూరునగరే 'శ్రీవైష్ణవ సంప్రదాయసంవర్ధిని సభా' స్థాపయామాస.

క్రీ॥శ॥ 1930, 1933, 1935, 1945, 1949 పాటలీపుత్ర, బరోడా, మైసూరు, కాశీ, బాంబే నగరేషు ప్రవర్తిత ప్రాచ్య విద్యస్మృహ సభాసు (oriental Conferences) ఆస్య కవేః పే దాంత విషయికవ్యాసాః ఆదరమప్రాప్నువత్. కీ॥ శ॥ 1941 శ్రీవైష్ణవసభాయాః, త దనుబంధితయా ప్రవర్తిత 'వివాహ వయోనిర్ణయసమితేశ్చ' (కోరుకొండ) క్రీ॥శ॥ 1945 శ్రీ విశిష్టాద్వైత మతప్రచారక సంఘీయ, ప్రథమపండిత పరిషదః (అన్నవరం) : కీ॥ శ॥ 1949 ఆంధ్ర విజ్ఞాన సారస్వత పరిషదః (గుంటూరు) అధ్యక్షపదవి మలంకృత్యశ్చ నిర్వాహయా

మాన. ద్వావింశతివత్సరపూర్వే విశ్రాంతివేతనం స్వీకృత్య
బాపటపట్టణే నివాస సాధంవిర్భూయసుభేన వసతిమకల్ప
యత్. అన్య ధిషతా శాలినః పుత్తరత్నః శ్రీనివాస సుందర
కృష్ణాఖ్యః సకుటుంబః పితృ మాతృ (శేషాంబా) భక్తిమేదుర
మానసః, ఆంగ్ల విద్యాప్రవీణః, రాజకీయ ఆహారశాఖో
ద్యోగీ సుఖంవిరాజతే.

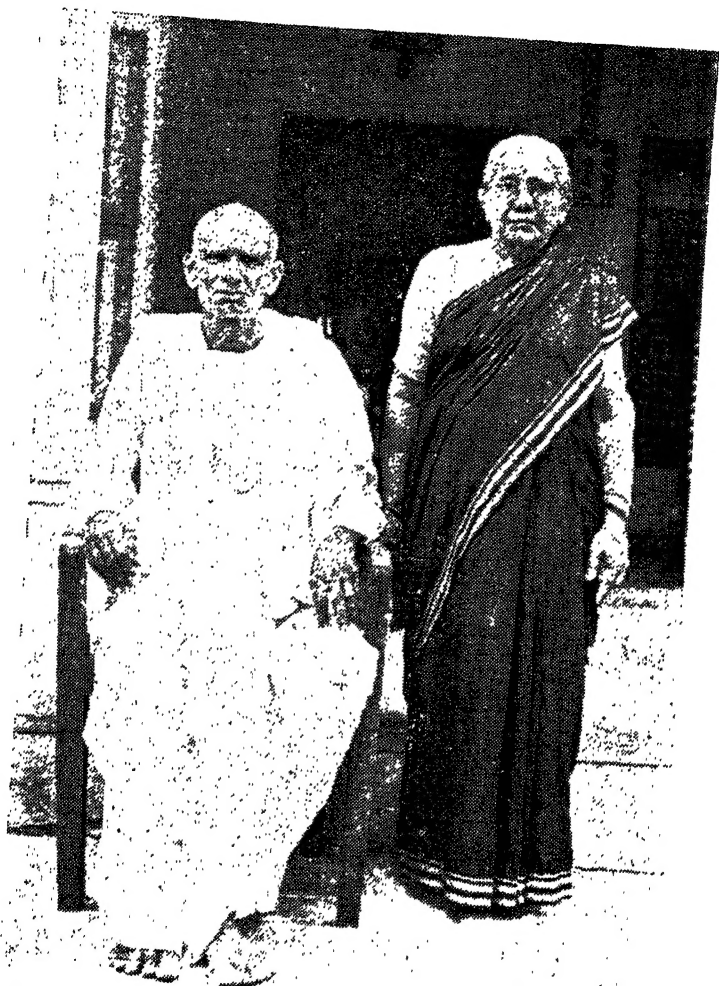
యదుగినాథస్య ప్రాభృతరూప ద్విశతాధిక పర్య
స్తోత్రం (యతిరాజ రత్నహార సహితం) విరచ్య ఆలోకనానం
ద.మనభవితం కవిశేఖరః మహ్యంప్రాహిణోత్ — తదా
వాద చూడమద్రాక్షం, పదార్థగంభీరతా, ఉదర్ల భక్తిరస
పూరహృదయం అనుపదం ప్రస్ఫురతి. స్తోత్రాంతిమ శ్లోకేషు
విశిష్టాద్వైత సిద్ధాంతసారభూత భగవదనుభవః సుస్పష్టం
విశదమకారి ప్రథమశతకే సిద్ధాంతవైదగ్ధ్యం, కరమత-అవి
దగ్ధతాచ విస్పష్టమభాణి. శ్రుతిసుఖదాయభాషిత మధునా
స్లావిత సహృదయ ప్రపన్న దృగంచలానాం సేచనేన శ్రీమ
న్నారాయణస్య హేతురహితోద్భూత దివ్యాసంగవిక్షణే
నచ ఏతత్కవే కవితావి సైర సచారః లోకోపకారాయ
భూయా దితి శ్రీనికేతన మభ్యర్థయే.

శ్లో॥ భవదీయగుణస్తుతిరేవభవః త్కరుణాప్రి సుసాధన మత్ర
భవేత్ | యది సత్యమహో యతిరాడ్వచనం సముపైతి
నిదాసుఖమేషహరే॥

ఇతి భాగవతదాశః కాశ్యపః

గొట్టుముక్కల కృష్ణనూచార్యః

గుడివాడ, 15-1-1960.

(శ్రీ) వాసిరెడ్డి సుబ్బయ్యగారు ::

:: శ్రీమతి సంపత్ప్రియాంబగారు

శ్రీయేనమః

కృతిముద్రాణ కైంకర్య పరప్రశంసా

మంగళాశాసనమ్

శ్లో॥ శ్రీవాసిరెడ్డికులదీపక మబ్బయాఖ్య
భక్తః చకార కృతిముద్రా ద్రవ్యయజ్ఞం
శ్రీయాదవాద్రి యదునాథ పదాబ్జభక్త్యై
తస్మైదదాతు భగవాన్ శ్రీయమాత్మబోధం

ఆంధ్ర సద్యావళి

న వ ర త్న మా ల

కం॥ శ్రీ గుంటూర్మండలమున
భాగవతనిలయమగు పెదసాలెమున, యశ
శ్రీగల్గినవారు, మహా ।
భాగులు శ్రీవాసిరెడ్డివారిల, నందున్॥

(1)

కం॥ శ్రీమతోక్తదండరఘు
స్వామి వరాలయ ప్రతిష్ఠసలిపెనెవరు స్వ
గామమున, నట్టి శ్రీశివ
రామయధీరుని యశస్సుప్రాకృత నలుదెసల్

(2)

సీ॥ శ్రీమతి వెణ్ణమ్మ శివరామయమనీషి
 తలిదండులగుదు రేథన్యనకుచు
 సర్వమంగళయైన సంపత్తియాంబ తా
 సర్థాంగియయ్యె నేయలఘునకును
 పృథితయశుండు వీరయగారు తాచితా
 మహుడయ్యె నేపజామాన్యనకును
 శ్రీ పుతులబాక వరిష్ణుండు పిచ్చయగా
 ర్మనమామ యేగణ్యనకును

గీ॥ బుద్ధిమతులు వెంకాయమ్మ పుణ్యసతియు
 సాధ్వయైన వెణ్ణమ్మ యేసాధువునకు
 అనుగూఁగూతురులట్టి సుబ్బయ్యగారు
 శ్రీవదాన్యలై కీర్తిగాంచెచు ధరితి॥

ఉ॥ అక్షర కీర్తి శేషు లమలాత్ములు, వీరయ, వేంకటప్పయ్య
 దత్తులు, సర్సయాఖ్య సముదారుడు, భాతలు;
 పాటిబండ్ల మీ
 నాక్షియు, వెంకమాంబయు మహాగుణవంతులు
 సోదరీమణుల్:
 ఈక్షితి సుబ్బయాధ్యనకు నెంతయు నిష్ఠులు
 భ్రాతృవత్సలుల్॥ (4)

కం॥ ఈకృతి ముద్రాణకగు ధన
 మేకాంతంబైన భక్తిగృహ్లాంబగాఁ
 జేకూర్చి పరమశుభ కర
 ధీకలనను ద్రవ్యయజ్ఞదీక్షితుడాయె॥ (5)

- కం॥ ఈయన కుటుంబమునకు జిరా
యువు, నైశ్వర్య మొసంగి యా చంద్రార్క-
సాముగ వంశము వెలయగ
శ్రీయువతీప్రియఁడు పోచుఁగృహ నూతేండ్లున్ (6)
- కం॥ శ్రీవల్లపాటికుల హిమ
భానుఁడు హనునుతరావుపంతులు భగవత్
ప్రీతిగబురుషకారము
తానుగ నీ యజ్ఞమునకుఁ దగఁగావించెన్ (7)
- కం॥ మిత్రుఁడు మత్కృతినీరజ
మిత్రుఁడు వంశాభివృద్ధిమేము, నూతేండ్లున్
ధాత్రి. నితోధిక సంపదఁ
బాతుండై మనుత విష్ణుభక్తి పరుండై (8)
- కం॥ శ్రీరామచంద్రకరుణా ౭
పారామృతవృష్టి రెండుపాలెములఁబ్రజల్
ధారుణి సకలసుఖంబులఁ
జూరంగొని, పరమపదముచొరగలరు తుదిన్ (9)

కవిప్రశంసా

కృష్ణానదితీరస్థ విజయవాడ వాస్తవ్యైః సంస్కృతాంధ్రకవితా భూషణైః, వ్యాకరణ వేదాంత విద్యస్థుణిభిః శ్రీమద్భిః శ్రీకృష్ణ భట్టారకస్వామి భిరనుగృహీతుం శ్చదమభినందనపత్రిం - శ్లోకాః :-

శ్లో॥ రమాకాంతాయగురవే, కృష్ణమూచార్యసూనవే
స్వగుణస్తుతి సంప్రీత సంపత్పుత్రాయతేనమః (1)
గురోఃకృష్ణ ద్వంద్వా,న్నిగమయుగళం, దైవతగిరః
సమాప్యంగ్లీం విద్వాం కరహృతి విధావాత్తపదవిః
యతీశోక్తిస్సర్వా అళగియమణాళాహ్వయ గురో
రధీత్యైతార్ గ్రంథానకృతసభవాన్ చిత్రీమిదకమ్ (2)
కాశ్యాం, పాటలిపుత్రే. మహిసారే, ముంబయీ,
బరోడాసు,

శ్రీభాష్యకారసూక్తిః పృథ్వీతాప్రాప్త ముజ్జ్వ
లంతేజః (3)
కవితాకళానిధిత్వం, విద్యారత్నత్వమపిచ సంకలితమ్
పరవస్తు పృత్యక్షీ కరణఫలం జయపురీశతోఽధిగ
తమ్ (4)

ఆపూర్వమధురాంగ్ల వాక్-విత సత్యనిత్యాలయ
ప్రస్తుప్తవిజవాస సంస్కృత గురుప్రకాండోయవాక్
సమాశ్రిత బుధావలీధిషణ రామచంద్రాకృతిః
కవితీశయ మిత్రీమిత్యభి దధౌయతీంద్రస్వయం (5)

శ్రీమంగళాచలపతిం నరసింహముగ్ధం
తంపానకప్రణయినం, శతకద్వయేన
స్తుత్వానుయాత శరణోపమనోజ్ఞావాచా
ప్రదామముత్సు జననూత్నక రాసలంబం (6)

దుష్టా కుద్వప్స్య పహితా, నసురాంశజాతా
తుచ్ఛావృతోక్తి శరణా కలుషా విజిప్య
జిజ్ఞాస్య పంచకకృతిం యతిరాజకీర్తి
సత్సాముదీం కలయతాభవతా వితాస్యః (7)

కర్ణాటమహాకవినా. మాప్తి శ్రీవేంకటేశ గురుణాచ
యదుగిరి వరముక్తాస్మిక్, గీతాపాదాంబుజేఽగ్నితా-
శౌరేః (8)

అస్థానీం సముపేత్యతద్యదుగిరా శ్రీభాష్యకారా దృతే
స్తోత్రంశ్రోవ్యతి వల్లభేనపులకద్రాఘిష్ఠ బాహూత్కరే
అద్ధా! వాచిబుధావశౌసుకవిరాటకంఠీర వాఙ్మయశ్రీతే
జీయాద్వకకకమాయ తర్కసుధగా దృష్టిస్తురు
ప్యాస్త్యయి (9)

అభ్యర్థ యేయతిపతం కరుణారసాబ్ధిం
దత్వాయశోవిభవ విక్రమదీర్ఘమాయుః
త్వాంపాతుముజ్జ్వల వచోనికరాతిహృద్య
వాగ్భిప్రీతంతి జగతాంచ విభాతుమగ్యం (10)
నాధాన్యవాయ సంభూతః కృష్ణభట్టారకసుధీః
భక్తాంఘ్రి రేణురతనోత్ పుసంసాంశం సితాత్మనా.

శ్రీ:

శ్రీమతే రామానుజాయనమః

భూ మి కా.

గంభీరాంభ స్సముద్భూత పురిధరీకాయ తేజః
 శ్రీమన్నారాయణో దేయా త్సర్వమంగళ సంపదః।
 జయంతు నిత్యం జగతా మమందానంద హేతవః
 శ్రీ లక్ష్మణ మునీంద్రస్య పాదపాదోజ రేణవః॥

అచింత్య వివిధ విచిత్రచనాప్రపంచేన్ద్రిక్ అనాద్య
 విద్యాసంచిత పుణ్యపాపరూప కర్మ ప్రవాహహేతుక
 బ్రహ్మాది సుర సర తిర్యక్ స్థావరాత్మక చతుర్విధదేహప్రవేశ
 కృత తత్తదాత్మాభిమానజనితా వర్జనీయ భవభయాభితప్తా
 పరిభ్రామ్యతోజీవానవలోక్య, పరమకారుణికోభగవాన్ సర్వే
 శ్వర శ్చియఃపతిః వేదవ్యాసరూపేణావతీర్య, సర్వేషాం
 సంసారచేతనానాం, జీవపరయాథాత్మ్యజ్ఞాన జననేన. సనుస్త
 సాంసారిక దుఃఖజాత మున్ములయిత్యుం, అశేష జగద్ధితాను
 శాసనప్రవృత్త శ్రుతి నికర శిరస్సమధిగమ్యమానార్థ నిష్క
 ర్మకం శారీరకమీమాంసాశాస్త్ర ముపదిదేశ, వ్యాఖ్యాతం
 చైత న్యహాశాస్త్రమతిగంభీరం భగవద్దోషాయనేన మహర్షి
 ణావృత్త్యాత్మనా, ద్రమిడాచార్యేణభాష్యాత్మనా, అన్త్యైశ్చ
 బంకాచార్య, భారుచి, గుహదేవప్రభృతిభిః మహాత్మభిః
 స్వస్యప్రణీతైఃపుహనిబంధైః

తదను, సూత్రభాష్యస్య దుర్లభతాం మన్వానస్య
 భగవద్వామునమునే హృదయశోకశంకాసముద్ధరణాయ, అప

తీర్థాః పరమపురుషవర్తంకాయమాన ఫణీంద్రాంశభూతాః
 “పుణ్యాభోజవికాసాయ పాపధ్వంతక్షయాయచ | శ్రీమానా
 విరభూద్భూమా రామానుజదివాకరః” “ఇత్యాదిప్రసిద్ధావ
 తారవైభవాః భగవంతోభావ్యకారాః పరమపురుషార్థాభ్యర్థి
 జనసార్థసముజ్జీవిషయా, మహారేః కృష్ణద్వైపాయనస్యాభి
 ప్రసాయం సాక్షాదవగమ్య తదనుసారేణ, మహతా గ్రంథసము
 దాయేన బ్రహ్మసూత్రవృత్తిప్రణీతవతో మహామునేర్భగ
 వతో బోధాయనస్యమతమనుసృత్య అనిస్తృతైః సుగంభీరైః
 వచోమృతైః సూత్రాక్షరమావేషయితుం శ్రీ భావ్యనామ
 కం మహానిబంధమన్వగృహ్యే.

ప్రకృతమనుసరామః; యదుగిరీశముక్తాహరః యతి
 రాజరత్నహరః ఇతి గ్రంథద్వయస్యకర్తారః శ్రీమద్వేద
 మార్గేత్వాద్యనంతకల్యాణగుణపరిపూర్ణాః ఉభయవేదాంత
 నిష్ఠాతాః, కవికంఠీరవాః శ్రీమంతః గాః రమాకాంతా
 చార్యాకాశ్యపాః దాసస్యవిషయే సుపరిచితాః కృపావతశ్చ
 అస్యగ్రంథద్వయస్య పరిశీలనయా, కించిల్లేఖినీం చాలయితుం
 ప్రవృత్తిరాసీద్దాసజనస్య. లోకేతావత్, స్తోత్రమిత్యన్యతద
 భావతి తద్గుణారోపక త్వేన మిథ్యాభవతి. తదన్యథాభగవతి,
 అతఏవ అనుగృహీతం శ్రీపరాశరభట్టార్యతాతపాదైః
 శ్రీవత్సాంకమిత్యైః “స్తోత్రంనామకిమామసంతికవయోయద్య
 న్యదీయా గుణాః | అన్యత్రత్వసతోఽధిరోవ్యభణితిసాస్తవ్వి
 వంధ్యాత్వయి” ఇత్యాదినా.

అస్మిన్ గ్రంథద్వయేపి బహువఃశారీరకార్థాసంగృ
 హీతాః సాంప్రదాయకార్థశ్చ; యతిరాజరత్నహరే, “శ్రీరం

గతుంగనవసంగసుధాతరంగే” త్యాది శ్లోకే ఆచార్యాభిమానమ్మ ఉత్తారకమితి సంప్రదాయార్థో విభూషితః. సాత్వత సంహితారీత్యా ఆరాధనాది విషయశ్శ్రీమన్నారాయణస్సంపత్కుమారశ్చేతి పాంచరాత్ర ప్రామాణ్యస్థాపనముఖేన, “ఆల్వార్ ఘోషలవిడంగళిలుం ప్రపత్తిపణ్ణిత్తుం, అర్పావతార త్తిలేయిరే” ఇతిప్రపత్తిశాస్త్రవిషయభూతః, అర్పావతారకం దభూతః, శ్రీ సంపత్కుమారః, శ్రీరామానుజాచార్య సర్వస్వభూతఇతి ప్రాచీకశతీ. యదుగిరిశముక్తాహరే “ద్విజాగచ్ఛంత్యార్థం” ఇత్యత్రసిద్ధాంతార్థః, “త్వయిప్రీత్యా రామానుజతనుధరః సంప్రతికలా కుమారపేష్టాత్వాంభజతి నిజసంకతుత” ఇత్యత్ర “పితృమాభవతి” ఇతిశ్రుత్యర్థశ్చ స్ఫూరితః.

“స్వధర్మప్రసాదే శ్రుతిమయఖగేంద్రధ్వజలసత్” ఇత్యత్ర పాంచరాత్రోక్తరథావోహణ ప్రయోజనం. న్యరూపి.

ద్వితీయశతకే తావత్, శారీరకార్థోబహవోనిరూపితాః; శాస్త్రవిషయాణాం, అతిదురవగాహతయా, అధికర్తుం. న సమర్థాభవంతి. స్తోత్రరూపతయా, అతిలలితపదశైలితయా వాచకత్వేన, వాచ్యవస్తుభోగ్యత్వేనచ సర్వై రత్యంత మాదరణీయం గ్రంథ ద్వయం.

ఏవమేవ, ఏవై ర్భూహవో గ్రంథావిరచితాః మహాత్మభిరామోదితాశ్చ. దాసస్యాపి చర్వితచర్వణన్యాయ్యేన విరామోపేక్షతే.

తత్వం, అస్తిత్వ పినుహంకలికలు మేకాలే, ఏతాదృశాః
మహాభాగాః శ్రీరామానుజాచార్యచరణనళి నాస్వాదనపరాః
సంతీతి, ఆచార్యపాదాః రమాకాంతాచార్యాః వయసా
జరీభూతా అపి, గ్రంథనిర్మాణపాటవే, పంచవింశతి విశిష్టాః
ప్రకాశంత ఇతి, ఏత త్సర్వం దాసజనానాం భాగధేయం
భగవ దనుగ్రహవిశేషః, ఆచార్యానుగ్రహవిశేషశ్చాలం
ప్రసవితేన.

ఇతి విజ్ఞాపయితా

(Sd) స్థానికం సంవత్సరమాచార్యాః
తర్కవేదాంతవిద్వాన్ “పండితాలంకారః”

న్యాయవేదాంతాధ్యాపకాః

శ్రీ వేదవేదాంతభోధినీమహాపాతశాలా,

యాదవగిరి -

1-5 1953

శ్రీ యదుగిరీశ సంపత్కుమార స్వామినే
 పరమైబ్రహ్మణేనమః
 నమః పరిమర్షిభ్యః
 శ్రీ మతే రామానుజాయనమః

శ్రీ భాష్యకారస్తుతిః

జయతుజయతు శ్రీశాంతపర్యంకరూపః
 జయతు జయతు సర్వాన్నాయమాళిపరీదీపః
 జయతు జయతు జీవానీక కారుణ్యసాందరిః
 జయతు జయతు శ్రీశ్రీభాష్యకారో యతీందరిః

కృతిసమర్పణమ్.

రమాకాంతాచార్యో, భువనవిభు శ్రీ మంగళగిరి
 స్థానిహంఘేరభస్తవ చరణ భక్త్యార్పయతి తే
 ఇమం ముక్తాహారం, యతి వరమణీహార సహితం
 యమత్సాభ్య త్సంపత్తనయ! మమదేహిత్య మమృతం.

రత్నాకరో పరిశయాన! గుణాభిరావూ
 కాంత్యుజ్వలాకృతిరియంతు మమాత్మజాతా
 చార్వంగ! తామనుగృహాణ రసార్ద్రచర్య
 సంపత్కుమార భగవన్! యదుశైలనాథ!

కృతికర్తృ ప్రశంసా

శ్రీకృష్ణమూర్య కనకాఖ్య సతీసుతేన
 గొట్టుక్కలాన్వయభవేనచ కాశ్యపేన
 శ్రీకాంతదేశికవదేన ప్రణీతమేతత్
 సంపత్కుమార భగవన్! తవ పాదభక్త్యా

శ్రీ చాదిభీకర మహాగురవేనమః

హరిఃఓం

శ్రీ యై నమః

శ్రీ యదుగిరీశ సంపత్కుమారస్వామినే

పరస్మైబ్రహ్మణే నమః

నమః పరమర్షిభ్యః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీ

యతిరాజ రత్నహారః

శ్రీరంగతుంగ 'నవసంగ' సుధాతరంగ
భంగీప్రసంగ 'నవరంగ' రసానుషంగైః
సంపత్కుమారనిలయే, యదుశైలశృంగే
ముక్తాభవంతి సకలాయతిరా డపాంగైః

(1)

ధీలీశ్వర ప్రియసుతా భుజపంజరాంత
ర్బద్ధశ్చ యస్య కృపయా పరిణీతవేషః
శృంగార మంగళ తనూరమ శేతయా సః
రామానుజో విజయతే యతిచక్రవర్తి

(2)

నారాయణేతర సురా హరిశేషభూతాః
వేదోక్త శంకరముఖా స్త్రితి తత్త్వమేవ
సందర్శయాన్ నిగమశేఖర సాంప్రదాయం
రామానుజో విజయతే శ్రుతిరత్నదీపః

(3)

గీతానునిశ్చితతమం నిజదర్శనైవ
తత్త్వం శ్రుతే ర్భగవతాః; భగవన్మతం యే
నిందంతి తేషు గురుతాం కథమామనంతి
తత్త్వావలోకనపరాశ్శ్రుతి మార్గనిష్ఠాః॥

(4)

వ్యాసః పరాశరముని శ్శుకమానిముఖ్యాః
 పారాణికాః ప్రథిత భాగవతాగ్రగణ్యాః
 తేషాం సుతం, శ్రుతిమతం, భగవద్గ్రంథం చ
 రామానుజః కృతిషు త ద్విశదీ చ కార- (5)

బోధాయనోక్తి మణిగుంభిత భాష్యమాలా
 కంఠేఽద్వితానిగమ శేఖర శారదాయాః
 వేదామృతమృతం, నిఖిలాత్మవిముక్తిదర్శి
 రామానుజో విజయతే, సయతీంద్రమాళిః- (6)

తత్త్వశ్రయోజ్జ్వల సుబోధమరీచి వీచీ
 విధ్వస్త దుర్మతదురంత మహాంధకారః
 శ్రీసాత్వతామృతపయోనిధి పూర్ణచంద్రః
 రామానుజో విజయతే యతిరాజరాజః- (7)

అష్టాక్షరీ సదుపదేశ దయాస్వరూపః
 కారుణ్యమాత్ర పరిశోషితశిష్య పాపః,
 వేదాంతదర్శిత వికుంతపదానులాపః
 రామానుజో విజయతే గురుశేషరూపః- (8)

రామానుజార్య గురువర్య పవిత్రచర్యా
 ప్రాచుర్యధీరగుణ శిక్షితజీవయాత్రాః
 శ్రీవైష్ణవాః కరుణయా గురుపాదమూలే
 మామర్పయంతు భవభీత మిమం ప్రపన్నం- (9)

(శ్రీ)

యదుగిరి సంపత్కుమారస్వామినే

పరస్మైబ్రహ్మణేనమః

(శ్రీ) మతే రామానుజాయనమః

శ్రీ యదుగిరిశ ముక్తాహారః

ప్రథమశతకమ్

మంగళాచరణమ్

శ్రీరుక్మిణీనయనయుగ్మ చకోరచంద్ర!

సృష్టిసితిప్రళయకాల కీర్తిసాంద్ర!

సంపత్కుమారభగవత్ పరనానుదేవ!

దేవాధిదేవ! యదుశైలపతే! నమస్తే

(1)

భవంతంప్రజ్ఞా శ్రీవిచిత జగత్సూచయతి త

ప్రణేతారం, మోక్షేతరచుహిత సంకల్పవిభవం,

తమోదూరం. సత్ప్రచుర, మరజోమూర్తి మమృతమ్.

యదుత్సౌభృతస్సంపత్తనయ! మమదేహిత్వమభయం- (2)

ద్విజాగచ్ఛంతూర్ధ్వం త్వదభిముఖపక్షిద్వయపథే,

ద్విజేంద్రో వేదాత్మా తవపద యుగాలంకృతకరః,

అహో! వేదారాధో భవసి భగవత్ మంగళనిధే!-

యదుత్సౌభృతస్సంపత్తనయ! మమదేహిత్వమభయం (3)

(E'E)

ఇదం త్వీశావాస్యం చిదచిదఖిలాండతపిభుః
 స్వతంత్రస్సర్వజ్ఞశ్చిదచిద పృథగ్భూత తనుః
 త్వమీశో, నిస్సాయాభ్యధిక పరమూద్వైతవిభవః
 యదుత్మోభృతస్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం- (4)

భవన్మాయాశక్త్యాముషితమత యశ్శశ్వదనఘాం
 జగద్వైయాపోద్యద్భవ దమృత సత్త్వోజ్వల తనుం
 అశక్తాద్రీప్తుం త్వచ్ఛరణకమల ధ్యానవిముఖాః
 యదుత్మోభృతస్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం- (5)

విమంలేసావన్లే ప్రిణవశిఖరాఽప్రాకృతపురే
 ద్వయప్రాకారాష్టాక్షర గృహమణీమండపవరే
 అనంతోద్యచ్ఛయోనివసతి లక్ష్మీధర! భవాన్
 యదుత్మోభృతస్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం (6)

ప్రకాశంతే నిత్యాస్తవపరిచరా శ్చేషఖగరాట్
 చమూరాణ్ముఖ్యాస్తవన్నవ పరిచరాముక్తపురుషాః
 త్రిపాద్భూతో, దివ్యేహ్యమృతవిరజా ప్రావృతతతే
 యదుత్మోభృతస్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం- (7)

జగన్మాతా స్వర్ణోజ్వలతమలతా, పట్టమహిషీ
 కుమారీ సత్యాత్వ చ్ఛ్వశుర వర ధిల్లీశ తనయా
 భవల్లీలాభాతి ప్రధిత యశసా భూతియుగళే
 యదుత్మోభృతస్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం (8)

కృష్ణిల్లీసమాత్ శ్రీప్రియతనుభవా! క్వాపితుభవాన్
సమస్త బ్రహ్మాండోద్భవ విభవభంగాదిచతురః
అహో! బద్ధస్త్వం తద్భుజయుగలతా పంజరతిలే!!
యదుక్మోభృతస్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయమ్- (9)

భవద్బాతారామస్తవపితృసమో ద్వావరయుగే
త్వయిప్రీత్యా రామానుజ తనుధర స్సంప్రీతి కతా
కుమారప్రేక్షా త్వాం భజతి నిజ “సపత్నుత” ఇతి
యదుక్మోభృతస్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయమ్ (10)

భవచ్ఛయ్యా శేషోధరతిహృదయే, త్వాం తవ సతీం
వికుంఠే, క్షీరాబావిహమణి గణోద్భాషితఫణః
త, దీహంతే ధీరాస్తవమహిత శేషత్వవిభవమ్
యదుక్మోభృతస్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయమ్ (11)

త్వమీశానామీశ సకలచిదచిద్రూపజగతాం
స్వతో భూత శ్రేణిర్భజతి పరతంత్రమహతే
సర్వరూపం జీవానాం త్వయిహి పరతంత్రత్వమమృతం
యదుక్మోభృతస్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయమ్- (12)

అపత్యం త్వన్నాభ్యంబుజభవపుమాన్ వైష్ణవమణిః
తదీయా రుద్రాద్యాస్సురనరమృఖా; ముద్గితమహా!
విభూతి ద్వంద్వం త్వత్ప్రేమదరచక్రైకమహాసా,
యదుక్మోభృతస్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయమ్- (13)

విధిం సృష్ట్యా, దత్వాశ్రుతిముపదిదేశాబ్జనిలయే
నిశావంచస్వస్మై, శ్రుతిగతరహస్యార్థమఖిలమ్
భవా, నార్వాచార్యైః ప్రకటిత మిదం “సాత్వత” మతం
యదుక్మౌభృతస్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వమభయం-(14)

శ్రుతౌకర్మ, బ్రహ్మశ్రుతిశిరిసి. సాంఖ్యేతనుభృతాం
విశుద్ధాత్మా, యోగే యమ నియమ నిధ్యానసరణిః,
నిరూప్యంతేఽన్యోన్య్యావయవ ముచితం “సాత్వత”మతం
యదుక్మౌభృతస్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వమభయం-(15)

గృహీత్వాసంసౌరాక్ష తవ కరుణయా “సాత్వత”విధేః
విడించిః శంచైతా నమరపతయే చాపి కృతవాన్
తథావ్యాప్తం స్వర్గే తవనుత, మథస్యాత్ త్రిభువనే-
యదుక్మౌభృతస్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వమభయం-(16)

త్వమేవాద్యాచార్య స్సకలజగతీనాం, సఖీ
ద్వితీయాచార్యాభూత్, త దనుపుతనేశో, విధిరథ,
తతస్సత్వచ్ఛాస్త్ర ప్రవచన గురు ర్నారదమునిః,
యదుక్మౌభృతస్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వమభయం-(17)

వశిష్ఠ ర్విశ్వక్సి, సదనఘ తనూజో వరపరా
శరర్షి ర్వావిసార్క, శ్మశ్శమునిమణి. ర్నివృమునయః;
శ్రుతిశ్రుత్యంత రప్రకటన పరా స్తవస్మతపథే
యదుక్మౌభృతస్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వమభయం-(18)

సురరే రోభధేనా చరిత మనఘం స్వాత్వతమతం
పురాసత్వద్వంశే వ్యవతరతి తత్రైవచ భవాన్,
స్వధర్మోద్ధారార్థం. త దనఘమత గ్లానిసమయే,
యదుత్మోభృత్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(19)

స్వధర్మప్రసాదే, శ్రుతిమయ ఖగేంద్రధ్వజ లస
ద్రీధాచూఢో, వేదప్రతిభటమతధ్వంత జటిలాన్
విజత్రైకాంత శ్రీస్వపదశరణాన్ రక్షతి భవాన్
యదుత్మోభృత్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(20)

శివబ్రహ్మేంద్రాద్భిరాద్యమర బహు తత్త్వాని, సరితః
యథా గచ్ఛం త్యజింపతీభువి, తథా గౌణవిధినా
భవంతం విష్ణుం యాం త్యజిం చిద చిద్వాప్యపక తనుం
యదుత్మోభృత్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(21)

భవత్స్థానే. బ్రహ్మమరవర ముఖారాధన మసత్
ముముక్షూణా, మేతే భవదవయవా, సత్యభజనమ్
నిరస్తంచా జ్ఞానాత్మకమితి శ్రుతే శీర్షవచనైః
యదుత్మోభృత్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(22)

ప్రబుధాంకార శ్రీధన దనఘదృష్ట్యా. భ్రమతి త
జ్జగచ్చక్రిం, జీవంతితిరపిసా సంసరతి, తద్
భ్రమికోల్లాసేన, ప్రణవరవ శంఖాయుధధర!
యదుత్మోభృత్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(23)

భవల్లీలా మేతా మవతి హి భ రాణ చక్రమహసా
 సచారంభో, నాంతస్సురతిజగతాం త ద్భ్రమవశాత్
 అనాదీనిన్యష్ట డ్జగతి, చలచక్రాయుధధర!
 యదుక్మోభృతస్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(24)

భవన్నాయారజ్ఞ భ్రమచలదహీఽఽఽండలలస
 జ్జగద్యంత్రాయాధాను భవిత్వభ్రమం వారయసియద్
 గదాదండే. నాతఃప్రవికసతి, త ద్భుద్ధి రమలా
 యదుక్మోభృతస్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(25)

అనంతైకాంతశ్రీ ప్రణవ లస దస్తాక్షరమణీ
 సువర్ణ త్వ త్సైధాంతరఘటిత సోపానసరణీ
 ముముక్షూర్ త్వ ద్భక్తా సయసివర శార్దూయుధధర!
 యదుక్మోభృతస్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(26)

సదిత్యామ్నాయోక్తే, సుతి చిదచిదీశత్రయ మహా
 ఆకారే సర్వావాగివ భవతి, తత్తత్త్వ మసినా
 విభాజ్యే, త ద్గుహ్యం హ్యుపదిశసి, తత్తత్త్వమసి'నా
 యదుక్మోభృతస్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(27)

సమస్తామ్నాయాంతపరిధిత విధిరుద్రాదిదివిష
 చ్చిరోధార్యాం ఘ్రిశ్రీబహు భువన సామ్రాజ్యవిభవం
 భజేత్వాం శీరోద్యన్మణి కనకవజ్రాంగుమకుటమ్
 యదుక్మోభృతస్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(28)

చిదుద్బౌధాంకార ప్రిణయవిబుధోపాస్య మహసా
సముద్గతా విత్ప్రక్షరమయ మషీ చిత్రఫలకమ్
భజేత్వాం కస్తూరీ పరిమళ లలాటార్థ్య తిలకమ్
యదుద్బౌధభృతస్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(29)

జగల్లీలా యాత్రాభిరుచికర శబ్దాది విషయ
ప్రముగ్ధాత్మా రామానుభవ మధురాలాప వివశమ్
భజేత్వాం శ్రీకర్ణద్వయ మకర రుక్కుండల ధరమ్
యదుద్బౌధభృతస్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(30)

స్వసంకల్పాద్వ్యోమానిలదహనవాః పూరపృథివీ
మయైర్భూతైః పంచీకృత భువనమాలా ద్యుతి మయం
భజేత్వాం శ్రీకంఠోల్లసిత వనమాలా పరిమళమ్
యదుద్బౌధభృతస్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(31)

ఉదాత్రాద్యామ్నాయస్వ రవర మహిమ్నా దివి చరత్
సమస్త బ్రహ్మాండ గ్రహగణ విహారాద్భుత రసమ్
భజేత్వాం స్వయోరస్థుల విశదహారాలి మధురమ్
యదుద్బౌధభృతస్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(32)

జగల్లీలా హేతుత్రి గుణనిజమాయా పరికర
ప్రణీతైః ద్విశ్వప్రకృతికృత నీలాంక విభవమ్,
భజేత్వాం శ్రీవత్సస్థల లలిత శ్రీవత్స మనఘం
యదుద్బౌధభృతస్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(33)

అనేకాతపోతాన్వయ పట పరీణామ కతయా
 నటజీవశ్రేణీ వితత జగదూర్ధ్వామృత పదమ్
 భజేత్వాం జీవాత్మచ్ఛద విపుల పీతాంబరధరమ్
 యదుక్మోభృత్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(34)

ప్రకృత్యా సంసృష్టం యుగపదపి, తత్స్మిన్ రహితమ్
 స్వతస్కృద్ధాత్మానం పురుష మురసాలింగ్య ముదితమ్
 భజేత్వాం దోర్మ్య గ్మాంతరధృతల సత్కొస్తుభ మణిమ్
 యదుక్మోభృత్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం (35)

నిజేచ్ఛా మాత్రేణ స్వమధుర కటాక్ష ప్రచలనాత్
 అనంతాజాంజైక ప్రసవ వృధునాభ్యజ్ఞ వివరమ్
 భజేత్వామానం దప్లుత కమలపీతో పరి పదమ్
 యదుక్మోభృత్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(36)

ఆహా! క్షీరాంభోధి స్థితసిత మహాద్వీప విలసత్
 పురే, లోకా లోకాచల శిఖర వైకుంఠ సదనే
 శివబ్రహ్మాదీనాం భవతి భవతాం దర్శన మిహ
 యదుక్మోభృత్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(37)

త్రిపాద్భూతే ద్విన్యాజడ విమల సత్త్వైక వపుషా
 స్వధర్మోద్ధారార్థం హ్యవతరసి భూమ్యాం కరుణయా
 క్వచిత్పూర్ణాశ్చాశాః కతిచిదవతారేషు భవతాం
 యదుక్మోభృత్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(38)

కుఢీమాతస్యన్యాయ వ్యతికరశ్రుతే ర్ధర్మ విముఖం
హయగ్రీవం హత్వాఽసుర ముదధిగర్భేచ, విధయే
పునర్దాతుం వేదా నవతరసి మత్స్యగ్రీవ పుషా
యదుక్మోభృతస్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(39)

అహీన శ్రీరజ్జ్వాఽసుర దివిచరై ర్ధర్మ గిరిణా
ష్పధుక్షీరాంబోధే ర్మధన భవ దివ్యామృత రసమ్
అమర్త్యే భ్యోదత్వా సుఖయసి సురాః కూర్మవ పుషా
యదుక్మోభృతస్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(40)

హిరణ్యోద్యస్కూర్తి స్త్వమసి, వసుధామభి కుహరే
నిమజ్జతీం రక్షస్య సుర కనకాక్షోద్ధత బలాత్
స్వదంష్ట్రేణోద్భృత్యాద్భుత పృథువరాహోగ్ర) వపుషా
యదుక్మోభృతస్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(41)

జడాత్కాంతర్యామీ త్వమమృతమితీద్ధోక్తి విముఖం
కుదృష్టిః పృహ్లాదావన కరధియా, హేమకశిపుం
విదార్యస్వాత్మానం పథధయసి సృసింహస్త వపుషా
యదుక్మోభృతస్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(42)

దురాకర్మ్య స్వర్గం త్వ సురవిధినా దృప్త బలినం
అధః పాతాళాంతం నిజ పదహాణేః పాత యసితం
కృపిస్తం స్వర్గే శం సుఖయసి వట్వోర్గ్రస్యవపుషా
యదుక్మోభృతస్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(43)

జగత్సృజ్య బ్రాహ్మ్యైః పశుతికర దుష్టక్షితి పతీః
 త్రిసప్తాః పృథ్వాత్వం వధయసి, పితౄణాం తరస్యసిచ-
 జ్వలద్బ్రాహ్మ్యైః ప్రీతోభవసి. పరశూద్ధం వపుషా
 యదుక్మోభృత్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(44)

స్వతో విప్రం, క్షతోచితపదగతం చా సురగతిం
 జగత్ప్రేక్షాహేతుం, దశముఖ, మఖాండోద్ధత రవం,
 నిహత్వా శేషాణాం శరణమసి శామాస్త వపుషా
 యదుక్మోభృత్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(45)

త్వమే వాన్నాయోక్తం చిదచిదప్తభగ్భ్రహ్మ పరమం
 త్వయి ప్రేక్షాత్మేతి హ్యఖిలపురుషార్థా నిహవశే
 త్వితిహ్యోక్తం కృష్ణపృథిత బలరామాప వపుషా-
 యదుక్మోభృత్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(46)

నరస్తత్త్వద్వారం విశతి జపయజ్ఞేన, నవశోః,
 నిదవ్యజ్ఞో జంతూన్ విశనతిహి యజ్ఞార్థ మితిచ
 తరాకృత్యప్రీతో భవసి గురుబుద్ధార్తవపుషా
 యదుక్మోభృత్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(47)

పృజాధర్మ శ్రీవిప్లవకర మలేచ్ఛాసుర గణాన్
 హయారూఢో హత్వావిలనదసినా, రక్షసి శుత్రీః
 త్వదీయాన్ కల్యంతే పరమకృపయా కల్మషపుషా
 యదుక్మోభృత్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(48)

భవచ్ఛ్రీపాదాబ్జ స్రవదమల గంగామధు లసత్
కవేరాత్మోద్భూతశుభిసుఖర్షురీ స్నాన విమలః
భజేత్వాం గోప్యో (ప్య) జో మధురరసలీలా పరిమళమ్
యదుత్మోభృత్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(49)

భవావరాదగ్రా దతికరుణయాఽహేతుకతయో
ద్భృతానాం ముక్తానాం విరచయతి పర్యంక విభవం
భవద్దివ్యాంక శ్రీస్తవ జఘన లీలా విలసితా
యదుత్మోభృత్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(50)

భవన్నాభ్యు ద్భూతాంబుజ భవముఖానాం సురనరా
ద్యనంతై కాంతానాం తవ త్రివళి రోమాళి రసఘా
సముద్యన్ని శ్రేణీభవతి పరయాత్మా రుచి మతాం
యదుత్మోభృత్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(51)

భవ ద్వక్షః పీఠేవనతి పురుష స్స్వచ్ఛ విభయా
జగన్నాతా పీఠా తవకరుణయా భాతి సుముఖీ
సతాం చూడానందో భవతి తవ గార్హస్థ్య విభవే
యదుత్మోభృత్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(52)

మనూత్మానం దేహం తవ పదజుషాం. మాయుధ లస
ద్భజాభ్యాం సంరక్త్యో సుర వితతహాసే, స్వపదయోః
ప్రసత్తిం చాన్యాభ్యాం ఘటయసి చతుర్భాహు విభవ!
యదుత్మోభృత్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(53)

అజాండా నామంతశ్చిదణులవ బాధా మపి, ప్రతి
క్షణం వార్తాం శుత్రా తవ సదసి విజ్ఞాపయతితాం
భవత్కర్ణ ద్వంద్వం, వహసి ఘనశ్రద్ధాంతదవనే
యదుక్మోభృ త్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం- (54)

ప్రపన్నాళి బద్ధాంజలి ముదిత యుష్మ న్నయనయోః
గళ ద్భాష్పాంబుశ్చి సుస్పృతి తవ గండద్యయ తలే
త్రిపాద్భూతౌ ముక్తావళి రివ చిదానంద ముకురే
యదుక్మోభృ త్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం- (55)

త్వదీయ భూభంగ ప్రచలిత నిజాజ్ఞా, దివిచమూ
పతి ద్వారే నై నాప్రతిహత గతి రాభృతి బహధా
అమోఘాన్యాయో భూతప్రతి హితరూపాచ భవతి
యదుక్మోభృ త్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం- (56)

భవన్నాసోచ్ఛ్వాసోఽఖిల భువన నాడీషు విచగన్
తదంతర్లీ నాగ్నిం జ్వలయతి, తథా శాన్తయతితాన్
భవన్నాయా శక్తే ర్జయతి తవ లీలాత్ర జగతి
యదుక్మోభృ త్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం- (57)

త్వదీయాత్మోరేకం సుఖకర జగద్బంధు విభవమ్
పవిత్రాత్మ జ్ఞానామృతకర కళాపూర మపరమ్
తమశ్చిత్వానైతే హృది జనయతో మోద మభయమ్
యదుక్మోభృ త్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మభయమ్ (58)

శరచ్చంద్ర జ్యోత్స్నాప్రసృమరసుధా భాసుర భవ
న్మఖ స్మేరాంకుర స్ఫురతి మధురాప్లాక్షర రుచా
హృదబ్జోద్యత్ ప్రేమామృత రసవరీవాహముకురః
యదుక్మోభృ త్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయమ్(59)

త్వదంఘ్రించారభ్య క్రమ వికసితాత్మా తవముఖే
శరచ్చంద్ర జ్యోత్స్నామధుర దరహాసేభి రమతే
ముఖాదంఘ్రింగత్వా త దమృత ఝరిణ్యాం విహరతి
యదుక్మోభృ త్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం- (60)

త్రివేణీ గంగాఽ; ద్వా శ్శ్రుతినిహిత కర్మైక వితతా,
ద్వితీయా వేదాంతోదిత సరసబోధైక మహితా,
తృతీయా త్వ త్పాదార్పిత మధుర భక్త్యైక సుధగా!
యదుక్మోభృ త్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(61)

స్వరూపం జీవానాం తవ చరణసేవైవ భవతి
కథం శూద్రత్వం సంభవతి తవ పాదోద్భవ వృణాం
భవత్పాదోద్భూతా జగదవతి గంగాఽన్నరసదా
యదుక్మోభృ త్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(62)

భవద్వామోరా శ్రీరుపవిశతి సింహాసనః కే
సువర్ణే, న్యూనత్వం భవతి కథమతోద్భవ వృణాం
భవన్నాభ్యంభోజే రచయతి విధి స్ఫుష్టిరఖిలమ్
యదుక్మోభృ త్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(63)

భవ ద్దోష్టాం మధ్యే నివసతి రమా లోకజననీ
 భవ త్ప్రజేతానా, భవతి కథ మత్రోద్భవ స్మణాం
 నిహీనత్వం తత్రాయుధ సముదయం భాతి భవతాం
 యదుక్మోభృ త్సంప త్తనయ! మమ దేహి త్వ మభయం-(64)

జలం, పత్రిం, పుష్పం ఫల మపి నరై రర్పిత మిదం
 భవా భుక్త్వా చాష్టాక్షర నివసుధాం యచ్ఛతి సతాం
 సమాజే త ద్వత్ స్తుః స్వజన పరతంత్రాయుఖ భవాః
 యదుక్మోభృ త్సంప త్తనయ! మమ దేహి త్వ మభయం-(65)

స్వయం లీలాలోల స్సృజసి భగవత్! త్వం జగ దిదం
 నచశ్రీరంగం, త్వ త్పరమపద లోకానుకరణమ్
 భవ ద్గర్భా జ్జీవాః కతికతి సరం త్యత్ర రుచితః
 యదుక్మోభృ త్సంప త్తనయ! మమ దేహి త్వ మభయం-(66)

స్వినాభ్యంభోజాత ప్రసవ మధురాలాప వివశం
 సమీక్ష్య త్వా మేతే భవ దలఘు వాత్సల్య ముదితాః
 విశంత్యేనం నూత్నోత్సవ పరధి యో వత్సల సుఖాః
 యదుక్మోభృ త్సంప త్తనయ! మమ దేహి త్వ మభయం-(67)

ప్రవిశ్యేనం రంగం సుర మనుజ తిర్య ఖ్భగ కృమి
 ద్భవల్లీ గుల్మాది శుత వివిధవేషాః స్వరుచితః
 బహూః ధృత్వాచేతే భవ మనుభవంతి ప్రముదితాః
 యదుక్మోభృ త్సంప త్తనయ! మమ దేహి త్వ మభయం-(68)

జగల్లీలారంగే శ్రుతివిహిత ధర్మానుసరణమ్
స్వరూపశ్చేతేహం; సుఖమిహతు దుఃఖేన మిళితమ్
తితితా త ద్ద్యుఖం శమయతి ప్రసాదం వితరతి
యదుత్కృష్ట త్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(69)

యథాలోకేచాస్మిక్ మధుమధుర పానీయ మమలం
మరీచై వత్స్పృశ్యాత్ క్వచిదమృత భోగ్యంచ భవతి
తథాస్యాత్ జీవానాం భవగత రసోబద్ధ సమయే
యదుత్కృష్ట త్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(70)

కృచి త్ప్రీడా కీడా నటన సమయే సంభవతిహి
తనుక్లేశ కీడా మనసి సహజే స్నేహాగనికః
తిదన్యః కీడాది వ్యతికర మతి శ్శోచతి చిరం
యదుత్కృష్ట త్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(71)

యథా కీడారంగే హ్యహమహమి కోత్సాహభరితాః
చరంత్యగే వీరవ్రణ కిణ తనుత్రాణ రుచిరాః
తథే తస్మిన్ దేహే ప్రచలతి సత్తాం జీవిత మపి
యదుత్కృష్ట త్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(72)

భవలీలా బద్ధాః భ్రమణ కుశుక ప్రీతిమనసా
జగత్త్యేవే జీవాః త్రిగుణ రుచి సంకోచమతయః
అతః కించిద్భాః సంసృతి మనుభవా త్వత్ప్రబహుథా
యదుత్కృష్ట త్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(73)

యథా యాతా జీవాః కతితన ముఖోల్లాసన పరాః
తథా త్వం వై కుంతాదవ తరసి త ద్విక్షణధియా
స్వశిశ్మద్ధాయూయం, తదపిప్రకృతి స్మృతాయతితా
యదుత్కృష్ట త్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(74)

తరు స్సంసారోయం వివిధరస భోగాక్త మధు ప
ప్రపా ఛాయా శాఖో నిరశన పర స్త్వం ప్రకృతితః
త దంతర్వర్తీ, తత్సుఖ ఘటన లీలా కుతుకధిః
యదుత్కృష్ట త్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(75)

తపో, యజ్ఞో, దానం, శుతివిహిత ధర్మాంగ విలసత్
త్రిపీఠం; యజ్ఞగ్నిర్దహతి పశుతాం, నిర్మలతపః
పునాత్యజ్ఞాన్, పాణివృజ శుభకరం దానమమృతం
యదుత్కృష్ట త్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(76)

సకామం, నిష్కామం త్వయిక్మత మనన్యం హ్యమృతదం
సకామం, నిష్కామంక్మత మితర దేవేల్ప ఫలదమ్
అతోధీరాః కుర్వం త్యఖలమపి కృష్ణార్పణమితి
యదుత్కృష్ట త్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(77)

సతా మాత్మజ్ఞానం భవతి భువి నిష్కామకృతిభిః
భవత్త్వజ్ఞానం జనయతి త వాంశత్వ ధిషణా
త్వదీశత్వజ్ఞానాత్, భవతి తవ పాదద్వయరతిః
యదుత్కృష్ట త్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(78)

శిశు త్వే, కౌమారే, నవవయసి, వార్ధక్యసమయే
స్వసంతానే మాతా పితృ హృది సమోవత్సల రసః
త్వదీయాంశాత్కభ్యః తవ సహజ వాత్సల్య మధికమ్
యదుత్కృష్ట తస్మింప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం- (79)

పునూఁ కర్మారభ్యవృజతి బహుజన్మారత సుకృతాత్
ప్రప త్తిః త్వ త్పాదే; భవ దమృత నిర్హేతుకకృ పా
భవాత్ శాంతానా మగతికచి తాం యచ్ఛతి సుఖమ్
యదుత్కృష్ట తస్మింప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం- (80)

వయోమిశ్రీక్షిరాత్ విభజయతి హంస స్త దమృతం
యథా, నిత్యానిత్య ప్రమిళిత జగద్వస్తుషు తథా
విభక్తుం నిత్యం త్వ చ్చరణయుగ భక్తః ప్రభవతి
యదుత్కృష్ట తస్మింప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం- (81)

ప్రపన్నానాం వర్ణాశ్రమ కులవివక్షౌ నహినహి
న తేషాం దౌర్జాత్యం ధన, విభవ, వైషమ్యపిన
అహా! హంస శ్రేష్ఠాః, శ ఇహ, పరజీవాంతర విదః,
యదుత్కృష్ట తస్మింప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం- (82)

గతి స్వతో నాన్యేత్వితీ హృది వినిశ్చిత్వ మనసా
భజత్కేకాంతీ త్వాం శ్రుతివిహిత కర్మాదిషు ఫలం
పరిత్యజ్యాయం చోపచరతి స యాత్యచ్యుతపదం
యదుత్కృష్ట తస్మింప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం- (83)

పితృత్వం, మాతృ, శ్రీ, సస్కలజగతాం తావక మిదం
పురాణం దాంపత్యం సుమహర్షిమళ త్వేన లసతి
శరచ్చంద్రో జ్యోతాన్నైవమృత మివ మమోజ్జీవనకరమ్
యదుత్సౌభ్య త్సంపత్తనయ! మమదేహిత్య మభయం - (84)

నపుంస్త్రీ భేదాది ర్భవతి హి నృణాం మాతృజతరే
తథా జీవానాం త్వ త్తను విభవ సంగే త్విహపరే
చరంతి త్వ ద్దేహే శిశు రివ రజో ధూళిత చితః
యదుత్సౌభ్య త్సంపత్తనయ! మమదేహిత్య మభయం - (85)

త్వమేవాస్మ న్మాతా, ప్రియతమ పితా, సద్గురు రపి
త్వమేవాస్మ ద్భంధుః, త్వ మతిథి వరన్నాథు సులభః
త్వదస్య శ్చారాధ్యో నహి మమ త్రిలోకైక జనక!
యదుత్సౌభ్య త్సంపత్తనయ! మమదేహిత్య మభయం - (86)

నతీ పాతివ్రత్యే లసతి పరతంత్రత్వ మమలమ్,
తథా శేషత్వంచ త్వయి నుమ విభా మానుకమణిః
తత్తైవాస్తాం నిత్యం తవ చరణదాస్యే చరమతాం
యదుత్సౌభ్య త్సంపత్తనయ! మమదేహిత్య మభయం - (87)

మముత్సూణాం భార్యా పతి, సుత, గృహకామ పరతా
స్వతస్త్వార్యా యుష్మచ్ఛరణ యుగస్సేవైకమనసాం
ఉపాధీనాం సంగాత్ జతతి భవవాక్థా జడచుతిః
యదుత్సౌభ్య త్సంపత్తనయ! మమదేహిత్య మభయం - (88)

తథాపి, త్వచ్ఛేషాత్ భవతి పరిపూతంచ సకలమ్
అతో భార్యా పుత్రాః ద్యుఖం మపి శేషత్వ రుచితః
పరిగ్రాహ్యం సద్భిర్భవతి గృహిభి స్తస్య తక్రగుణయా
యదుక్మోభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(89)

భవత్పాదద్వంద్వం భవతి జననీ స్తన్య మమృతం
భవ త్సంతానానాం సకలవిధ భూతాళి సులభం.
ః మేతత్ చాతుం తే త్వమృత మపి నేచ్ఛంతి హి జడాః
యదుక్మోభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(90)

శిశోశ్శిశ్నా బోధప్రవణ సుగుణా దుఃఖరహితా
వయం యుష్మ ద్వత్సాః కఠినవరకా స్తే త్వనుచితాః
భయం నా స్త్యస్తాకం తవ చరణదాస్యైక రుచితః
యదుక్మోభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(91)

శిశోర్భారః ప్రీతింజనరుతి, శిలా నూః కలుషదః
భవద్దాస్యం యుష్మ త్పదశరణదాస్యం వ్యామృతదం
అచిత్ప్రాయే వ్యవస్థే ప్సిదమిహ సతాం దుస్సహనః
యదుక్మోభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(92)

సమాస్సర్వేభూతాః శ్రుతివికసి తాధ్యాత్మిక దృశాం
ఉపాధీనాం భేదాః త్రిగుణమయ మాయావిలసితాః
అతో వర్తం తే తే సమ మఖిల భూతేషు జగతి
యదుక్మోభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మభయమ్-(93)

స్వతంత్ర సర్వజ్ఞే త్వయి భవతి లీలా స్వరసతా
భవచ్ఛేషత్వం విస్మరతి, షరతంత్రత్వ మపి యః
స సంసారీ చేతౌ స్మరతి యది ముక్త స్స భవతి
యదుక్మోభృ త్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మభయమ్ (94)

యదా విద్యారణ్యే త్యజతి మృగత్పస్థా మిహ తదా
ప్రసన్న స్త్వ త్పాదే భవతి విబుధః ప్రేమరసికః
తథా పూర్వాచార్య ప్రణయ రసకుల్యా ప్రవహతి
యదుక్మోభృ త్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం- (95)

జగన్మాత్రాకారే, తన శుభవిభూషాయుధ గణే
భవద్వాహే శేషాద్యఖిల పరివారే వ్యపి కదా
వికారో నన్యాత్ త్వ ద్విలస దవతారేషు బహుషు
యదుక్మోభృ త్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం- (96)

భవత్కృష్ణాకారే, శుభగిరి గుహాయాం నరహరీః
సదా రామానందామృత లహరికో వృగ్నహృదయః
భజే త్వం శ్రీరామానుజ గురువ రోస్థిలిత తనుం
యదుక్మోభృ త్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం- (97)

భవానంతర్యామీ, సకల చిదచిద్భూత మమృతం
భవద్దివ్యాకారే, నృహరి శుభరూపే ప్రకటితమ్
సురాణాం భక్తానాం తవ మహిత షాడ్గుణానిభవః
యదుక్మోభృ త్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం- (98)

భవా నానం దాత్మా మనుజనయనాఽగోచరగతేః
ఘనీభూతో రామే, జలద రుచిర శ్యాను వపుషి
ఋషీణాం పృత్యక్షః తవ మహిత పాద్యుగ్ధవిభవః
యదుక్మోభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(99)

భవాన్ కృష్ణబ్రహ్మణుల సులభ వాత్సల్యజలధిః
స్ఫురత్ త్వ త్సేంద్ర్యా ద్యమృతగుణ దివ్యత్మని సరే
జగత్ప్రత్యక్షస్సాత్ తవ మహిత పాద్యుగ్ధవిభవః
యదుక్మోభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం(100)

ముముక్షూణా మేతే త్రివిధ ఘనపాద్యుగ్ధవిభవ
స్వయాపా స్సేవ్యాస్తే పరమపదలోకే రుచిసుతాం
శ్రుతిశ్రుత్యంతార్థప్రచుర భగవచ్ఛాస్త్రవిదుసాం
యదుక్మోభృత్సంపత్తనయ మమదేహి త్వ మభయం(101)

ప్రియప్రేక్షాభక్త సైవ శుభశనుం శశ్వ దమృతాం
వికుంతా దర్శాయాం సులభ మవశీర్ణాం, సకమలాం
ముదశూర్ణోహంఘ్రైః పులకిత తనుస్త్యాం భజతిహి
యదుక్మోభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం(102)

తమోగాఢాక్రాంతే, దిశిదిశి మహావర్షసమయే
జడం సంసారాధ్వ సలితచరణం దీనమగతిం
కృపా పీయూషాభే! యదుతిలక! మాం పాలయనిభో
యదుక్మోభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం(103)

న యాచే బ్రహ్మత్వం, న సురవరతాం నాపి శివతాం
 న చైశ్వర్యం తేహం విలస దణిమా ద్యష్టక మపి
 భవద్దాస్యం యాచే షరమపద శశ్వత్సుఖకరం
 యదుత్సౌభ్య త్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం (104)

భవత్సాన్నిధ్యే మత్కుచరిత మయోగ్యం కథాయతుం
 భవద్వాత్సల్యే మత్కుచరిత మయోగ్యం గణయితుం
 త్వదీయ స్తవ త్పాల్యః తవ కరుణయా కేవల మహం
 యదుత్సౌభ్య త్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం (105)

సమాసూఢఃపక్షీ తవ రథశిఖాయాం, కరుణయా,
 ప్లవంగ శ్చాయాఢో నర రథ శిఖాయాం కరుణయా
 కృపానూతే జైహోఽభిలషతి భవ ద్దివ్యసదనమ్
 యదుత్సౌభ్య త్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం (106)

భవ ద్గీతాశాస్త్రం భవతి శ్రుతిపుంస సుస్థి నయనం
 తథైవ స్వా ద్వాసిత శ్రుతిశిఖర సూత్రావళి రపి
 ఇదం నేత్రద్వంద్వం భవతి మకురః, తత్త్వవివృతేః
 యదుత్సౌభ్య త్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం (107)

మునిర్యేదవ్యాసో భవ దనఘనూసో విజయతాం
 భవచ్ఛయ్యా రామానుజగురువరేణ్యో విజయతాం
 భవత్ప్రజ్ఞాపూర్ణః పవనసుత మూర్తి ర్విజయతాం
 యదుత్సౌభ్య త్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం (108)

యెంబెరుమానార్ దివ్యతిరువడిగలే శరణం

ఇతి ప్రథమ శతకమ్

హరిః ఓం

శ్రీ యోనమః

శ్రీ యదుగిరీశ సంపత్కుమారస్వామినే

పంశ్చెబ్రిహ్మజేనమః

నమఃపరమస్నిభ్యః

శ్రీ మతే రామానుజాయనమః

శ్రీ యదుగిరీశ ముక్తాహరః

ద్వితీయ శతకమ్

“హరిఃఓ”మి త్యుక్తి ర్నిగమ మకుటీ శాంతిపరమా
విభాతి త్వన్నూరిః కరధృత సమస్తాయుధ యుతా
సతాం శాంతిబుద్ధిపాసుర దమన పూర్వేతివిదితమ్
యదుక్త్యాభృత్సంపత్తనయ! మమదేహిత్వ మమృతమ్ - (1)

ఇదం చౌ మిత్యేత త్సకల మిద మో మక్షర మిదం
భవ ద్భూతం భావి పృచుర మపి చౌమేవ వితతమ్
ప్రకాలాతీతం చాన్యదపి పృథితే మేవ నిఖిలమ్
యదుక్త్యాభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతమ్ - (2)

అపూర్ణం పూర్ణేంత ర్భవతి సతతం సత్య ముభయం
తథా సాతం చాంత ర్భవతి తదనంతే త్వయి పరే
తరంగా స్సాముద్రాజలధి రివ సత్యా సతుమృషా
యదుక్త్యాభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతమ్ - (3)

విభాజ్యం వాచ్యం ధీపృథ్వి తవ సాధుగ్యా విభవం
చతుర్థాత్మానం తత్తనుషు చపృ విశ్వాత్మ మహాసా
జగత్సృష్ట్యాదీ త్వం విరచయసి లీలా స్వరసతః
యదుక్త్యాభృ త్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతమ్-(4)

అకారార్థో వైశ్వానర సద నిరుద్ధాఖ్య సుతనుః
ఉకారార్థో స్తేజోమయ మహిత పృద్ధుమ్న సుతనుః
మకారార్థః ప్రాజ్ఞ పృథ్వీకర సంకరణ తనుః
యదుక్త్యాభృ త్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతమ్-(5)

తురీయం త్వత్త్వం వరమపద లోకే విలసతి
“అద్భుత్వం చాగ్రాహ్యం జగదృపశమం శాంతిసుభగమ్
అచింత్యం చాలత్యం కథయితు మతీతం కృచి దపి,”
యదుక్త్యాభృ త్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతమ్-(6)

యనుక్తం “నప్రజ్ఞానఘన, ముఖయప్రజ్ఞమపిన,
ననాహ్నంతః ప్రజ్ఞం, విగత చిదవస్థాయ” మితి
నతత్ “ప్రజ్ఞాప్రజ్ఞం” “చిదచిదవివాదైవ త మమృతం”
యదుక్త్యాభృ త్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతమ్-(7)

తురీయే మాండుక్యోపనిష దుద్దితే బ్రహ్మణిపరే
విశేష్యాత్మాముక్త స్వయి, తవ విభూత్యాంచ వరమే
ఉపాయశ్చోపే యో భవతిహి భవా త్వత్పదజహం
యదుక్త్యాభృ త్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతమ్-(8)

జ్వలత్రేజశ్శక్త్యా, పృథమ వపుషావిశ్వచిదహం
కృతేనాభ్యం భోజేజనయసి విధిం సృష్ట్యభిముఖః
జగత్సృష్ట్యచేనం నియమయసి, భోధం వితరసి
యదుక్షోభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వమమృతమ్-(9)

ద్వితీయే నైశ్వర్యాద్భుత మహిత వీర్యైక వపుషా
మనస్త్యేస్థిత్యా సృజసిఘన వర్ణాశ్రమ విధిం
స్వధర్మం సంస్థాప్య పృథితయశ సాచాలయసితమ్
యదుక్షోభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వమమృతమ్-(10)

తృతీయేన జ్ఞానపరిచుర బలయుక్త్యాచ, చిదను
పృవిష్టస్సృక్ లోకానయసి హితసత్వాధ్వనిభృతం
శివంతత్సంహారే నియమయసి ఖల్యంత్యసమయే
యదుక్షోభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వమమృతమ్-(11)

చితాంజగత్ స్వన్నత్రశమన సుషుప్త్యాద్యను భవాన్
స్వకియైరద్యుహితాత్రితయగతిభిర్నిర్వహసివై
చతుష్పాదేక స్త్యం తనుసహతురీయాత్మకతయా
యదుక్షోభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వమమృతమ్-(12)

సృణాం కర్మారాధ్యేహ భవ దనిరుద్ధాఖ్య సుతనుః
చితాం జ్ఞానారాధ్యా తవ మహిత పృథ్యమ్న సుతనుః
సతాం భక్త్యారాధ్యా భవ దనఘ సంకర్షణ తనుః
యదుక్షోభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వమమృతమ్-(13)

తురీయం త్వ ద్రూపం గురుభణిభణా మండలమణి
 ప్రదీప్తం, శ్రీ నారాయణ భవదిత్యాది కపదైః
 పురాణ, శ్రీగీతా, శుకశృతి ప్రసిద్ధార్థ కథితమ్

(i) యదుక్మోభృత్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతం (14)

భవద్రూపం దివ్యం, తవ గుణగణందివ్య, మమృతం
 ప్రసాదిం తే, దివ్యంసదన, మితి జానంతి కవయః
 విదుర్మైర్గుణోక్తా గుణ ఇతి గిరాప్రాకృత గుణం

(ii) యదుక్మోభృత్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతం (15)

యథా పీయూషే నిర్మల మితిగిరా, తత్రమలతా
 నిరస్తా, నస్వాదు ప్రభృతిసుగుణా, బ్రహ్మణి తథా
 నిరస్తా దోషా నిర్గుణ ఇతిగిరా, నాస్యసుగుణా
 యదుక్మోభృత్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతమ్-(16)

గుణానాం రూపాణాం ప్రకృతి గత హేయత్వ కలనాత్
 వికారా స్సంప్రాప్తా స్సకల చిదచిద్రూప జగతి
 సుఖంక్తే శస్పృష్టం భవతి మరణం యాతి తనవః
 యదుక్మోభృత్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతమ్-(17)

(i) “శ్రీమద్భాగవతం XI-XV- 16, 17, 18 శ్లోకాః”

(ii) “శంకేభా (14-5) శ్రీమద్భాగవతే XI-XX24 ప్ర. 27

పద్యంతి శ్లోకాః

ఇదం విశ్వం సత్యం చిదచిదుభమాత్మాత్మే పటవత్
త్వదీయే చాస్థీనం, జగదుదయ భంగాది కరణే
వికాస స్సంకోచోభవత ఇహ తస్మిన్ తవ దృశా
యదుత్పాద్య తస్మింప త్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతమ్. (18)

సమానాస్తే తన్వః పృథ గపి తురీయాత్మకతయా
సమారాధ్యా సామ్యే వివిధ పురుషార్థార్థభిహ
స్వకర్మ జ్ఞానోపాసన పృథగ్నై స్సేష్టష్టముఖతః
యదుత్పాద్య తస్మింప త్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతం (19)

త్వమర్చాయాం జాగ్ర ద్విశదసమయే దృష్టవిభవః
మనోజ్ఞే య స్వప్నే ప్రియరసవశ స్సుప్తిసమయే
తురీయో నైకుంతే నివససి పృథత్యైకసులభః
యదుత్పాద్య తస్మింప త్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతం (20)

భవన్ముర్తి ర్వ్యక్తా, నర నయనదృశ్యా, త దపరా
నృదృష్టే రవ్యక్తా త్వ దనితర భక్త్యైకసులభా
అసన్య త్వ ద్భక్తిః జనయతి సతాం దివ్యనయనమ్ -
యదుత్పాద్య తస్మింప త్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతం (21)

శ్రుతిహక్తం తత్త్వం త్వమస్మింకరమంబ్రహ్మ త్రిగుణా
భవన్కాయా కీడా పరికరవరిషా తవవశా;
జగత్సృష్టే రీలాం భవదనుమతే ర్నిర్వహతినా
యదుత్పాద్య తస్మింప త్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతం (22)

సహి బ్రహ్మత్వైక్యం శుశ్రీశిఖరసూత్రేషు భణితమ్
 సచాత్మా జిజ్ఞాసా విషయ ఇహ, సద్బ్రహ్మపరమం
 పరబ్రహ్మం శాత్మా త దవయవతో, జ్ఞేయవిషయః
 యదుక్మోభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతం (23)

ససూతోక్తం సాంఖ్యం, భవదభిమతం, తస్మత్మతః
 విశుద్ధం గీతాసుప్రకటిత మపి శుశ్రీత్సమగుణం
 కుదృష్టి శ్వాన్యార్థం కథయతి త దరప్రవచనే
 యదుక్మోభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతం-(24)

సకేనోక్తం నాఽహం త్వహమితి సచాత్మా మమతనః
 సదేహా న స్తస్య త్వితివదతి త త్లాంకికజనః
 ప్రసిద్ధం త ల్లోకాయతమత మితి ప్రాజ్ఞసదసి
 యదుక్మోభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతం-(25)

తనూభిన్నశ్చాత్మే త్యుదిత మిహ సాంఖ్యైః, త దితరః
 పరాత్మాఽస్తీ త్యుక్తం విగమశిఖరజ్ఞైః; రత ఇదం
 త్రిథా సిద్ధం త త్వత్రయ మత మసాంకర్యవిధినా
 యదుక్మోభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతం-(

శరీరం శ్రీత్యక్షం, సత దితర తత్త్వా నిహి నృణాం
 శరీరాంతర్యామిన్చి దితి, చిదచిత్త త్వ హృదయే
 ప్రవిష్టాంత శ్వాంతా లసతి పరమాత్మేతి శుశ్రీషు
 యదుక్మోభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతం- (27)

యథా పాపాణాంత ద్దుతదలఘు మందూక సలితా
 నజానాత్యజ్ఞ సైద్ధిదిహ, చిదచిద్దూఢ మమృతం
 భవంతం సదృష్టం ప్రభవతి జడో వేదవివృతమ్
 యదుక్మోభృ త్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతమ్ (28)

నదేహస్సాదాత్మా, నతుభవతి చిద్భ్రహ్మసరమం
 నతేషాం తత్త్వైక్యం భవతి ఖలు త ల్లక్షణభిదా
 వివేకస్యాభావాత్ న త దరుభవో లాకికసృణాం
 యదుక్మోభృ త్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతం- (29)

అవిద్యైవాధ్యాస స్త్రితియ దుదితమ్. త “ద్భ్రమమతమ్”
 అవిద్యావ్యాజ్ఞానం, వృతమిహతయా జ్ఞాన మమలమ్
 అతో జంఘానాం సుభవతి ఖలు సమ్మోహకలిలమ్
 యదుక్మోభృ త్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతం- (30)

అవిద్యాకర్మోక్తా పరిహారి విద్యా తదభిలష్
 పవిత్ర జ్ఞానాగ్ని ర్దహతి బహుథా కర్మవిదుషాం
 నయు క్తం వ్యాధ్యాసః కథమిహతు మ్నిధ్యేవ భవతు
 యదుక్మోభృ త్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతం- (31)

నచాధ్యాసో మిథ్యా భవతు ముచితం, నాపిచ కదా
 అవిద్యా, మాయావా, కుత ఇతి విచారే, చిదబిహః
 స్వతోమిథ్యావాదా ద్భవతి హిచితా మాత్మహాననం
 యదుక్మోభృ త్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతం- (32)

అవిద్యా భూమ్యాది ప్రకృతి రపరా తేహి వపుషః
 ప్రకృష్ట తేత్రజ్ఞప్రకృతి రపి తత్తైవ లసతి
 అనుస్యూతౌ సూతే మణిగణావే తౌ వపుషి తే-
 యదుత్సౌభృ త్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతం-(33)

క్వమిధ్యా శూన్యారా శృతివిమత విజ్ఞాన గదితా?
 క్వచాధ్యాసో భ్రాంతి శృతివిమత సాంఖ్యప్రకటితః?
 అవిద్యాకర్మార్థా క్వతు నిగమవాచా పరిమళా!
 యదుత్సౌభృ త్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతం (34)

జగత్కాత్మానాత్మ ప్రవిభజన సంస్కారజనితౌ
 వివేకశ్చాధ్యాసో; పృథ్వీవిధయోః కశ్చి దనఘం
 వివేకం గృహ్లాతి ప్రవిమలమనాః; కశ్చి దపరమ్
 యదుత్సౌభృ త్సంపత్తనయ మమదేహి త్వ మమృతం (35)

శృతేరాత్మా తేజః, తిమిర వదనాత్మేతి విశదమ్
 విరుద్ధావనోన్యన్యం త్వితీ విదిత మేతౌ భువిన్పణాం
 ఆనాత్మాత్మాధారః కథమపి నిసర్గే నభవతి
 యదుత్సౌభృ త్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతం (36)

అవిద్యా నైసర్గికవతి భవతాం, భ్రాంతి రితిచేత్
 అపభ్రంశ స్పిదో గుణాహిత విజ్ఞానజలధేః
 కుతస్తే భ్రాంతి స్యా దితితు నిగమోత్సాహ మిదం
 యదుత్సౌభృ త్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతం (37)

అవిద్యా త్వ చ్ఛక్తిః, తవ శుభదృశాసృష్టు ముచితా
జగత్, త ద్వైరూప్యం భవ దమల సత్వామృత సపుః
త దంతశ్శాస్త్రత్వం భవతు ముచితో దివ్యవపుషా
యదుత్సౌభ్య త్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతం (38)

త్వ దంశో ఔత్కృష్టో భవతు ముచితః కింతు జగతాం
కథంచేత ద్వంద్వంభవతి, తద నాచిత్వ ముచితమ్
భవదీతా స్వేవం త్వ మసి చిదచిచ్ఛాసకవిభుః -
యదుత్సౌభ్య త్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతమ్-(39)

ఆమోఘా వైచిత్రీ భవన రచనానల్పవిజధీః
అహో! సర్వజ్ఞత్వం త్వదమల గుణాభాంతి శుభ్రతః
కుదృష్టిస్తావం దృష్ట్యా రహిత ఇతి భ్రాంత్యా ప్రివదతి-
యదుత్సౌభ్య త్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతమ్-(40)

నిరీశ్వరే సాంఖ్యేన సృజతి జగద్భ్రాంత పురుషః
అదా మాయాదృష్టే ర్వి రహిత తయా శక్తి విధురా
జగత్సృష్టుం త్వంభో భవసిహి జడం దృష్టి రహితం
యదుత్సౌభ్య త్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతమ్-(41)

వివేకో వస్తూనాం హృదయ వివృతిర్భేద విషయః
కథం బేధా భావే భవతి స వివేక స్తనుభృతాం
వివేకా బావే కస్సద సదితి వేత్తుం ప్రిభవతి
యదుత్సౌభ్య త్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతమ్-(42)

పితా జ్ఞాతా మాతా హ్యచి దిహపరే. జ్ఞాన మభయోః
సముద్య త్సంతానం భవతి తద భేదాన్వయ ఫలమ్
అభేదో, భేదన్యాః, విశదత మసత్వ్యా సతు భ్రమాః
యదుక్ష్మాభృ త్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతమ్-(43)

పరంజ్యోతి స్తేజోమయ మితి వదంతి శ్రుతి వరాః
వినా భేదే నైతత్ ప్రసరతి కథం భూతి యుగళే
పదార్థానాం జ్ఞానం స భవతి వినా భేద వివృతేః
యదుక్ష్మాభృ త్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతమ్-(44)

జగన్నిధ్యా, శూన్యం క్షణిక మితి యుక్త్యైక ముపితాః
వజంశ్యే త త్సత్యం త్వీతి శ్రుతి సుతం భాతి విమలం
సదాధారం విశ్వం, చిదచిదుభ యైకాస్పద మిదం
యదుక్ష్మాభృ త్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతమ్-(45)

యథా చైకో వ్యక్తో దళ సుమ ఫలాకార వశతః
విభిన్నో దృష్టో న ప్రథయతి విభాగార్హత సుతాం
తథైవ త్వ త్త్వం చిదచిద వినా త్వేన లసతి
యదుక్ష్మాభృ త్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతమ్-(46)

అచిద్ద్రవ్యే భేదో జడమజడ మిత్య ప్తిః వితతం
జడం లీలా భూతౌ, త్రిగుణ మయతౌ నిత్య మసుఖం,
త్రిపా ద్భూతౌ సర్వ ప్రచుర మజడం నిత్య సుఖదం-
యదుక్ష్మాభృ త్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతమ్-(47)

అచిద్ద్రవ్యం శుద్ధం భవతి హిపరే వ్యోమ్ని; ప్రకృతే
రభావాత్: తద్వేష్టుం న కథ మధికారోస్తి ప్రకృతేః
అత శుద్ధం బోధో ల్లసిత మజడం భాతి మహనా-
యదుక్మోభృ త్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతమ్-(48)

సదు ద్భూతం స త్తం: భవతి తమసా చాపి రజసా
విమిశ్రిం మాయాయాం, సకలవిధ జీవేషు లసతి
కథం మిథ్యావాదో భవతి చిదచిత్త త్వ విషయే-
యదుక్మోభృ త్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతమ్-(49)

స సత్త్వం మిథ్యాస్యాత్, త్రిగుణమయ మాయాంతర గతం
క్వ సత్త్వం తత్ర క్వతి విధకృత భేదస్త దుపరి
కుతో మాయాయా స్త ద్వ్యతికర మిథ స్సంకర మతం?
యదుక్మోభృ త్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతమ్-(50)

జగన్నా భావ స్సంప్రతి తనువ లభ్యే; వదశిః
ప్ర మృష్టాన్నం భుక్త్వాఽగళమపి న చాఖాద మితివై
వినోస్మృతైః ప్రైత్య భ్రమకరరుజా పీడిత మతిః
యదుక్మోభృ త్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతమ్- (51)

స చిత్రాణాం స్థానం లవ మసతి కుడ్యే: సతనుజాః
వధూట్కం వంధ్యాయాయది కథమభావే జగదిదం
శృతే ర్భృథాస్తిక్యం, గురుతదుపదేశాది కథనం?
యదుక్మోభృ త్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతమ్- (52)

జగచ్ఛాస్య త్యోక్తే సకల విషయాజ్ఞాన తిమిరే
సమస్త ప్రామాణ్య ప్రతిభట ప్రపంచేతి విషమే
కథం బోధాభావే ప్రభవతి నృణాం జీవతుమపి
యదుక్మోభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతమ్-(53)

ప్రవృత్తే జీవానాం క్షణికమయ విజ్ఞాన విభవే
చిత్తో ధారాచ్ఛేదే స్మృతి విహితానాం భవి నృణాం
జగత్ప్రాంతాం కర్తుం క్షణ మపి కదా నప్రభవతి
యదుక్మోభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతమ్-(54)

భవాన్ శశ్వద్గోస్తా సకల విధభర్మస్యచ నృణాం
కథం మిథ్యా భూతే జగతి నిజ ధర్మానుసరణం
కుతో ధర్మోభావే స్వహిత పురుషార్థార్జన ధృతిః
యదుక్మోభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతమ్-(55)

స్వతో మృత్యుత్వం, తన్మయఘట శరావాట కమసత్
ఇదం సత్య ర్యత్వాదితి భవి యదుక్తం తదనృతం
ఘటాదా మృత్యుత్వాత్, భవతి తద నిత్యం వికృతితః
యదుక్మోభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతం(56)

న మిథ్యా యద్భుత్యం, ప్రకృతి వశతో నశ్యతి జగత్
అత్యంత స్యాత్ : న స్యాజ్జగతి యద నిత్యం తదనృతం
న హ్య త్యో వేదః శ్రుతి ప్రతిభట న్యాయ వచనైః
యదుక్మోభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతం(57)

విధేర్లోకః 'సత్యః' త్రిగుణమయ మాయా పరివృతః,
సరస్వత్యావాసః, తదపి పునరావృత్తి సహితః
స మిథ్యా : ఇహ ప్రీతిం పృథిత యశసాభాతి సతతం
యదుక్మోభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతం-(58)

త్రిపాద్భూతే స్సంపత్ పృథతి జఠరోద్యన్న వనవో
ల్లస ద్భ్రహ్మాండేషు పృతిఫలతి కించిద్వి కృతితః
అత శ్శశ్వద్భీజం భవతి విభవోల్లాస జగతాం
యదుక్మోభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతం (59)

అచిచ్ఛుద్ధం సత్యం పరమపదలోకేత్ర పృథతేః
గుణైరేతత్స్వప్నం జగదధతి పాద్భూత్యను కృతేః
అనిత్యం స్యాద్విశ్వంజ నిలయపరీణామకతయా
యదుక్మోభృత్సంపత్తనయ మమదేహి త్వ మమృతం (60)

భవన్మాయా శక్తేః త్రిగుణగత సత్త్వాంశుఫలితే
జగత్సత్త్వే, తద్వ్యతికర గుణైర్వృజితతయా
ప్రవాహస్సావమ్యం భజతి, తద సత్యం స భవతి
యదుక్మోభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతం (61)

స వృక్షస్థాణుభ్యః స తరులతికేభ్యః పశురిహ
స మర్వ్యో జంతుభ్యః భవతి కృమశః కాలవశతః
ఇయం సృష్టిర్యస్మస్మధురయుగ పద్మస్థిఫలితా
యదుక్మోభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతం (62)

శిలాయా శ్చారోహకృమణ విధినా మానవజనిః
యది స్యాత్ పాగ్జాతి ర్భవతిహి కథం పూర్వతనుతః
సదా భాసంత్యేతే జగతియుగ పత్స్పష్టి నియతేః
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతం. (63)

ఇదం విశ్వం మిథ్యా నతు భగవతాస్పష్ట మితి యః
వదత్యామ్నాయాం త పృతిభటమతిః కిం గురురసా
ప్రబుద్ధః? తత్పిత్యేతరమత మిదం మోహ యతికం?
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతం (64)

వినా దృష్టే ద్విశ్వే విలసిత విచిత్రాః కథ మపి
నచోత్పన్యంతేతే ప్రకృతి గతజాడ్యాంధరమసి
జగత్ప్రస్థాకశ్చి ద్భవతి ఘన సంకల్ప విభవః
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతం (65)

నిరాధారే వ్యోమ్ని ప్రబలగ్రహ గోళా స్స్వవధిషు
సదాన్యోన్య కర్షోద్భవ దృఢబలాయాంతి భ్రమణం
భవన్కాయా శక్తీరితి జడధియస్తేత్ర న విదుః
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతం (66)

జగద్వ్యవస్థం, వ్యాపీశ్వమసి, చిదచిత్రత్వహృదయే
సుఖాసీనో విష్ణుస్త్య “మమృత” మితి శ్రుత్యభినుతమ్
కుదృష్టిస్త్యాం మాయామయ “మనృత” మిత్యేవ వదతి
(i)యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతం(67)

(i) “ఐహద్యాశి - ఆంకర్యామి బ్రాహ్మణోపనిషది దృష్టవ్యం”

భవన్మాయా శక్తిః త్రిగుణమయ సాంకర్యమలినా
కథం తస్మామంత ర్భవతి విమలం సత్త్వమ జడం
భవద్వివ్యం రూపం వదతి జడధీ “ర్మాయిక” మితి
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతం (68)

విధేర్లోకా దూర్భ్యం లసతి పునరావృత్తి రహితమ్
శతోక్తం ‘శద్విష్ణోః పరమపద’ మిత్యాఖ్య ‘మమృతం’
కతోక్తం తస్మాయామయ ‘మనృత’ మిత్యశ్రుతిమతం
(i) యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతమ్ (69)

లనావృత్తి శ్చబ్దాదితి శ్రుతి శిరస్సూత్ర) పఠిత
స్ఫురచ్ఛాంధో గ్యాంతేఠిత ‘సహరవిద్యైవ’ హిసతాం
ప్రదాతుం శక్త్యాస్యాత్, నతు తదితరా మోక్షపదవీం
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతమ్ (70)

పదం, స్థానం, ఛామే త్యుద్దితముచితైర్గీర్భి ‘రమృతం’
తదర్పిర్గమ్యంచా వ్యయమనఘ ‘మానందిసదనమ్’
అతో బ్రహ్మత్వైక్యం స భవతి సతాం ముక్త్యనుభవే
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతమ్-(71)

(i) (కాండ్రఃసూ,భాష్యం 1-3-32; 3-3-32) (కా, గీ, భా. 2-51;
5-5; 8-21, 26, 11-38, 13-20; 12-28; 15-6; 16-56,62.)

ప్రపన్నోర్ధ్వార్థ్యా సృజతి తవ ధామేతి భవతా
 సుగీతం, వ్యాసార్థ్యా శృతి శిఖరనూతేషు భణితమ్
 తదన్యో మోక్షోన క్వచిదవగతం తత్కృతి యుగే
 యదుక్తోభృ త్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతమ్-(72)

నివృత్తిస్తు భానా ముపల సమవృత్తిశ్చ ప్రకృతే
 ర్విముక్తిః, కైవల్యం, తదుపరి నిజాత్మాప్తి రితిచ
 వితర్కో త్ప్రేక్షాభిర్భూషణ వివిధ మోక్షాశ్చ వివృతాః
 యదుక్తోభృ త్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతమ్-(73)

జడాయాం త్యాత్మోత్ప్రేక్షితవధిషు చోద్దేశ విధురాః
 ముముక్షుః త్యాం దృష్టుం దహరగగనే సంప్రవిశతి
 హృదగోద్వందోచిః పరమపద పర్యంత వితతా
 యదుక్తోభృ త్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతమ్-(74)

సతామర్పిర్మాణే త్యజతి రవిరుష్ణం, త్యజతిసః
 శశీకైత్యం, వాయుః ప్రసరతి సుగంధంచ, వరుణః
 ప్రసాయాం పానీయా నుపచరతి, విద్యున్న్విలసతి
 యదుక్తోభృ త్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతమ్-(75)

హృదగ్గ్రాన్మూర్ఖోర్ధ్వార్థి మనుసురన్ హర్షకృపయా
 విఢేర్లోకంగత్వా, తదనువిరజస్నాన విమలాః
 వికుంఠే త్వత్ప్రాప్తే ర్వృజతి శుక్రితో మోక్షపదవీం
 యదుక్తోభృ త్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతమ్-(76)

విధిఃకృత్వా ముక్తోపచరణ శుద్ధైతాంశ్యవిరజా
 తపేశీ వైకుంఠాభి ముఖచరణాన్ ముక్తపురుషాన్
 విలోక్యానందా శ్రుర్ధరతి మకుటేతత్పదరజః
 యదుక్మోభృ త్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతం- (77)

జగత్సత్యం, తస్మాద్విమలతర సత్యంతవవపుః
 తథాసర్వజీవాః, పరమపద, మర్చిష్పదమపి
 పదీప్తం స్యాదేతత్సకల మనఘంశశ్వదమృతం
 యదుక్మోభృ త్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతం- (78)

త్రికాలైర్బాధ్యంస్యా జ్జగదిదమనిత్యం, నపచతి
 త్రిపాద్భూతౌకాలః, కిమపిపరిణామూనభజతి
 అనంతశ్శంతత్రి వ్రజతిసకలం విస్తరితభేః
 యదుక్మోభృ త్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతం- (79)

ఇనాజ్ఞానం సత్వాద్భవతి, పరథామ్యే తదజడాత్
 విశుద్ధాత్ సత్వాత్సంభవతి, తదఖండోత్కటవిభా
 ప్రిబోధోద్దీప్తం ప్రాణయతి, భువనాన్యజ్జ్వలయతి.
 యదుక్మోభృ త్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతం- (80)

త్వదీమూంశశ్చాత్మా భవతిభవదంశాత్మకమహం
 విశుద్ధం, తన్నాయాజనిత మహతశ్చా హమితివై
 భ్రమత్యజ్ఞానీ తత్ త్యజతితవ శేషత్వసుధియా
 యదుక్మోభృ త్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతం- (81)

స్వతోజీవస్వచ్ఛః, జననమరణా ద్వైర్భహువిధైః
 వికారైరస్పృష్టో పృథివరిమిత జ్ఞానవశతః
 శరీరాత్మభాంత్యానుభవతి సుఖందుఃఖమితివై
 యదుక్మోభృ త్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతమ్ (82)

నచిన్యాతోజీవః జగదనుభవ జ్ఞానగుణభాక్
 వికుంఠే తద్జ్ఞానం ప్రవికసతి ధర్మాత్మకతయా
 తదేవాతీజ్ఞానం ముకుళయతి జాడ్యసప్రకృతేః
 యదుక్మోభృ త్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతమ్ - (83)

భవద్వితాజ్యోతిః ప్రసరితి వరేవ్యోమ్నిభువిసా
 స్ఫురత్తారా వారేహ్యాభయకర ముద్రాభిరచతి
 పవిత్ర్యా శ్రీపాదైర్హరిపద మహానందరసికా
 యదుక్మోభృ త్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతమ్ - (84)

శ్చుతేకోశేషూక్తా క్రిమవివృత విజ్ఞానపదవీ
 తదూర్ధ్వ, తస్మాగ్గైరసమయ మితిబ్రహ్మభణితమ్
 అతోఽనందో బ్రహ్మాత్యమృత పదమాహ్ని లివిబుధః
 యదుక్మోభృ త్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతమ్ - (85)

తీర్థపుట్యా విజ్ఞానంభవతిహి, తదూర్ధ్వం తవపద
 ప్రపతేర్వి జ్ఞానాద్భవతి హృదయే తన్మయరసః
 పరబ్రహ్మనందో భవతిసులభ స్త్వత్పద జహం
 యదుక్మోభృ త్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతమ్ - (86)

“రసోవైస” సూక్ష్మం హృదయకుహరే, క్షీరజలధా
వహోభూమ్నా వ్యా ప్నోత్యమృతలహరీ వీచివిభవైః
అనంతేత్యన్మూర్తి స్ఫురతి రమయాజీవహనిధా
యదుక్మోభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతమ్-(87)

భవత్త్వం క్షీరాంబునిధి వదపారం, రసమయం
తదంతస్థైర్మతైరమభవిత డివ్యామృతనిధేః
కణాన్యశ్చం త్యాత్మార్చన పరధియోజ్ఞాన జటిలాః
యదుక్మోభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతమ్-(88)

యథాకూపస్థస్తద్రీస రుచివశాజీవన నిధా
వసక్తస్నాతుం, త్వత్పరమపదలోకేను భవितుం
హ్యనిష్ఠః కైవల్యానుభవ రసికస్త్వామ పితథా
యదుక్మోభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతమ్-(89)

పరవ్యోమ్ని స్థిత్యావససి దహరాకాశకుహరే
సమీపేజీ నానామమితకరుణాపూరితహృదా
ప్రపన్నానాం మోక్షఃకరబదరవత్ త్వత్పదజహం
యదుక్మోభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతమ్-(90)

భజంతేత్వాం కేచిత్తమ దమతితియోగుణసుమైః
భజంతేత్వామన్యే సకలచిదహింసా గుణసుమైః
భజంతేత్వాం దీనావనగుణ సుమైర్నిత్యమపరే
యదుక్మోభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతమ్-(91)

నజానే త్వత్స్పదాంబురుహ యుగళోద్యస్మధుకణౌత్,
 నజానేత్వద్ది వ్యోజ్జ్వల మధుర నామామృతకణాత్
 కిమప్యస్యం దేహిత్యత్కర మఖిలభూతా భయకరమ్
 యదుత్కృష్ట త్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతమ్. (92)

భవల్లోకో నిత్యస్సకల విధభోగోపకరణైః
 చిదానందస్సత్యః రవిశశితటితోక్తి మహసా
 మహాపూరేఽపారే, సరతి పరమానందలహరీ
 యదుత్కృష్ట త్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతమ్. (93)

ప్రకాశోవైకుంఠే విలసన పరోఽనంతవిభవః
 విభాగాన్ధర్వా తత్పరిషదమృతానుద విప్రాతిః
 అహో, త్వత్సౌందర్య ప్రస్థమరరసోల్లాస చరణమ్
 యదుత్కృష్ట త్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతమ్. (94)

క్వచిల్లక్ష్మీస్నేరోల్ల సితకగుణా పాంగసుధయా
 చ్చికిన్మూర్ధ్ధి ఘోషేతవశుభకర స్పృగ్భకధయా
 భవల్లోకే ముక్తాస్సుఖమనుభవంతి ప్రముదితాః
 యదుత్కృష్ట త్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతమ్. (95)

క్వచిత్తత్త్వాసాదాత్, మణికనక సౌభాగ్యనివసత్
 చిదానందోద్భిక్తా భవదమృతలీలా త్త విభవాత్
 ముహుర్ద్విష్టా ముక్తాస్సుఖమనుభవంతి ప్రముదితాః
 యదుత్కృష్ట త్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతమ్. (96)

క్వచిత్ శ్రీకస్తూరీపరిమళ మిశచ్ఛందనరస
 ప్రసిక్తోద్వృద్ధంతా పథిమనిచరత్ దివ్యపురుషా
 ముహుర్ద్వప్త్యా ముక్తాస్సుఖమనుభవంతి ప్రముదితాః
 యదుక్మోభృ త్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతం(97)

క్వచిత్సో వర్ణాంతర్మణి మయమహామండపతలే
 కుమారీ లాసోద్వృద్ధానృధుర రసహేలాపరవళా
 ముహుర్ద్వప్త్యా ముక్తాస్సుఖమనుభవంతి ప్రముదితాః
 యదుక్మోభృ త్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతమ్-(98)

క్వచిద్విద్యోద్యానే శ్రుతిసుఖవిరావ ద్విజవరా
 మయూరాక్షాం నృత్యోత్సవవివృత పింఛోజ్జ్వలరుచీ
 ముహుర్ద్వప్త్యా ముక్తాస్సుఖమనుభవంతి ప్రముదితాః
 యదుక్మోభృ త్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతమ్- (99)

క్వచిత్త్వత్క సారే, కనకకమలో ద్యానవిచరత్
 విశుద్ధశ్రీహంసా లలితపదవిన్యాస మధురా
 ముహుర్ద్వప్త్యా ముక్తాస్సుఖమనుభవంతి ప్రముదితాః
 యదుక్మోభృ త్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతమ్(100)

క్వచిద్బోధా హార్యేవివిధమణి కిమ్మిరవిభయా
 విలాసకీడా సంచరదఖిల శౌఖామృగచమూం
 ముహుర్ద్వప్త్యా ముక్తాస్సుఖమనుభవంతి ప్రముదితాః
 యదుక్మోభృ త్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతం(101)

క్వచిన్యవృద్ధిశ్చ క్షిణితరచనామూల విలస
 న్మహాశ్వత్థచ్ఛాయా దళే, సుమ, ఫలాదీని, బహుభా
 ముహుర్ద్విస్తా ముక్తాస్సుఖమనుభవంతి పృథుదితాః
 యదుక్మోభృత్సంపత్తనయ! మమ దేహి త్వ మమృతం (102)

కదాసింహద్వారి త్వదమృత విభూత్యాంశుతిమయం
 ఖగందృష్ట్యా భక్త్యాహ్యహమథవ మామిప్రముదితః
 కదామాంస్మేరాస్యోనయతిఖగరాట్ త్వత్పరిషది
 యదుక్మోభృత్సంపత్తనయ మమ దేహి త్వ మమృతం (103)

కదాదివ్యాస్తానేగురుఫణి ఫణామండలమణీ
 పుణీపాంచచ్ఛ యోపరిశయిత యష్మత్పదయుగే
 సుసంవాహా సక్తాంతవసదసి ద్రిత్యోమిజననీం
 యదుక్మోభృత్సంపత్తనయ! మమ దేహి త్వ మమృతం (104)

కదాదివ్యాస్తానే, తవనయన సంజ్ఞామనుసరన్
 సమస్తబ్రహ్మాండాన్ సతతమథయః పాలయతిరం
 ప్రభుంవిష్ణుకేసనం తవసదసిద్రిత్యోమ్యహమహా!
 యదుక్మోభృత్సంపత్తనయ! మమ దేహి త్వ మమృతం (105)

కదారాసక్రీడా మధురరసలీలామధుధునీ
 పరీవాహాన్మగ్నాన్ సుమలలిత సౌందర్యసుభగాన్
 మిళిత్యాముక్తాన్ త్వచ్ఛుభసదసిద్రిత్యోమ్యహమహా
 యదుక్మోభృత్సంపత్తనయ! మమ దేహి త్వ మమృతం (106)

కదాఽవ్యాజ ప్రిష్టాపరిణత భవద్రాగవివశాన్
భవత్పదాంభోజస్యోదమృతథారార్ద్రహృదయాన్
మిళిత్యాత్కారామాన్ తవసదసిద్ర్యక్ష్యామ్యహమహో!
యదుత్కృష్ట త్సంపత్తనయ! మమదేహిత్య మమృతమ్-(107)

కదాపూర్వచార్యాన్ తవవివిధభూషా యుధమయాన్
భవస్సత్సి, ధ్ధాంతప్రవచనపరాః, సర్వజగతాం
సముద్ధర్తాన్ పూతాన్ తవసదసిద్ర్యక్ష్యామ్యహమహో!
యదుత్కృష్ట త్సంపత్తనయ! మమదేహిత్య మమృతమ్-(108)

ఎంబెరునార్ దివ్యతివరువడి గళేశరణం
ఇతిద్వితీయ శతకమ్

